

Милица Пајовић
Невенка Вулић
Анка Мујичић

КАКО ТО МОЖЕ 3

КЊИЖЕВНОСТ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ

Завод за уџбенике и наставна средства
ПОДГОРИЦА, 2011.

Милица Пајовић Невенка Вулић Анка Мујичић

КАКО ТО МОЖЕ 3

Књижевност за трећи разред основне школе
Приручник за наставнике/наставнице

Издавач	Завод за уџбенике и наставна средства - Подгорица
Главна и одговорна уредница	Нађа Дурковић
Уредница	Сања Марјановић
Рецензенти	мр Чедомир Драшковић мр Милена Ивановић Нађа Лутрешек Наташа Газивода Дијана Лаковић
Лектура	Ирена Ивановић
Коректура	Предраг Николић
Графичка обрада	Studio MOUSE - Podgorica
Технички уредник	Рајко Радуловић
За издавача	Небојша Драговић
Штампа	Mon Press – Подгорица
Тираж	500

CIP - Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње
ISBN 978-86-303-1573-2
COBISS.CG-ID 18237712

Национални савјет за образовање, рјешењем број 01-2774 од 26. 5. 2011. године, одобрио је овај уџбенички комплет за употребу у основној школи.

САДРЖАЈ

УВОД У УЏБЕНИЧКИ КОМПЛЕТ.....	5
-------------------------------	---

ПРИЈЕДЛОГ ПРИПРЕМА И НАЧИНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЦИЉЕВА

Рад на дволисту „Дођи у моју кућу“ – прва цјелина Уџбеника.....	9
Исмет Бекрић: „Дјечакова срећа“.....	11
Јово Кнежевић: „Дјевојчица и мрак“.....	14
Драган Радуловић: „Ја не волим да сам сам“.....	17
Народна прича: „Просјак и тврдица“.....	19
Бруно Хорст Бул: „Дођи у моју кућу“.....	21
Рад на дволисту „Златно срце“ – друга цјелина Уџбеника.....	23
Кетрин Џексон: „Маче из поштанског сандучета“.....	24
Народна успаванка: „Мајка Јова у ружи родила“.....	26
Видое Подгорец: „Златно срце“.....	28
Зоран М. Јовановић: „Кактус“.....	30
Народна басна: „Врба и трн“.....	32
Народна прича: „Три лептира“.....	34
Флоранс Кадије: „Ко је Лорет“.....	36
Рад на дволисту „Говори да те видим“ – трећа цјелина Уџбеника.....	37
Народна прича: „Пошто, влаше, кикош“.....	38
Доситеј Обрадовић: „Магарац у лављој кожи“.....	40
Езоп: „Дјечак лажљивац“.....	42
Народна басна: „Гавран и лисица“.....	44
Драган Лукић: „Јабука“.....	46
Рад на дволисту „Хоћу да хоћу“ – четврта цјелина Уџбеника.....	48
Народна прича: „Седам прUTOва“.....	49
Велимир Милошевић: „Дјеца су војска најјача“.....	51
Ђорђина Радивојевић: „Циркуске вјештине“.....	53
А. Шопенхауер: „Лијепо понашање“.....	55
Рад на дволисту „Сунце тражи своју слику“ – пета цјелина Уџбеника.....	57
Федерико Гарсија Лорка: „Јесење вече“.....	59
Григор Витез: „Огледалце“.....	61
Луко Паљетак: „Кестени“.....	63
Бранко Ђопић: „Сунчев пјевач“.....	65
Војислав Вулановић: „Нико не може“.....	67
Бранко Бањевић: „Бока“.....	68

Рад на дволисту „Мало јаве мало сна“ – шеста цјелина Уџбеника.....	69
Гвидо Тартаља: „Птице и сан“	70
Ханс Кристијан Андерсен: „Ружно паче“	72
Душан Ђуришић: „Велики капетан“	75
Рад на дволисту „Још корак један“ - систематизација.....	77
Читање с разумијевањем	78
Рад на наставном листићу „Моја бајка“	80
Дјела за читање у наставцима	82
Ексери у огради.....	84
Прилози:	
Писање пјесме.....	87
Наставни лист 1 и 2	89
Наставни лист 3	91
Наставни лист 4	93
Наставни лист 5	95
Наставни лист 6	97

УВОД У УЏБЕНИЧКИ КОМПЛЕТ

Опет смо пред деликатним задатком – везати најмлађе читаоце за књижевност. Везати развезани бродић за обалу.

Малишани су динамични и бучни – књижевност спора и тиха. Она тражи пажљиво слушање, стрпљиво читање ред по ред и напорно замишљање. Дјевојчице/ђевојчице и дјечаци, поготово модерног доба, пристаће на то само ако им је забавно. Привољеће их књижевном царству једино занимљива литература и жива интерпретација. Вртешка ријечи и слика.

Ауторке уџбеничког комплета за трећи разред то добро знају, па живописно илустроване текстове и мале читаоце одмах заплићу у танко плетиво „међу јавом и мед сном“. На дволисту прве тематске цјелине **Уџбеника Како то може** је кућица веселе дружине која мами љупкошћу и срдачним позивом: „Дођи у моју кућу“. Трећацима је исписана добродошлица у Уџбеник и књижевност. Ведран у друштву књижевних јунака као да обећава добар провод.

Ова маскота из претходна два и у трећем **Уџбенику** представља танану спону између збиље и маште. Он и није и јесте стваран дјечак. Нацртан је, али не као литерарни јунак, него као симпатични љубопитљиви враголан из комшилука. Ученички алтер его се на духовитим илустрацијама вајка, весели, мази, стиди, поноси, као и његови имагинарни другари и вршњаци из стварности.

Одговарајући на Ведранова питања везана за спонтана животна знања, ученици релаксирани прелазе преко невидљивог мостића у књижевни свијет. Заинтересовани за теме текстова, почињу тешки посао учења, маскиран у привлачну форму игре.

Као сваки нестални дјечак, Ведран се повремено губи и оставља малишане саме на страницама **Уџбеника**, али уводна мотивациона рјешења помажу да остане утисак лакоће преласка из јаве у сан, из игре у учење. Ученици се готово сами могу снаћи у читком штиву. Необичне ријечи издвојене су у „ћупићу“ и објашњене у рјечнику на крају **Уџбеника**. Поетско благо, као и путеви до његовог скривеног срца, за нијансу су тајанственији од прошлогодишњих. Таман толико да малим читаоцима, годину дана старијим, не буде досадно и напорно упознавање новог.

Пјесме су озбиљније, приче сложеније, позориште драматичније.

Кроз звучни слој одабраних дјела, наметљиво се пробија једнако важан, значењски. Као да се књижевност разраста заједно са малишанима и замјењује кратку једноставну одјећу одијелцима необичног ткања. Као да се књижевни текстови селе из безбрижног дворишног живота у сјеновити кућни кутак. Тај процес је постепен и безболан, али очигледан и неизбјежан.

Умјесто новчића од папира, које прави довитљиви ђед, у новим причама звецкају прави дукати који кваре пријатељство. Забавну шкрипу клацкалице у истоименом играказу замјењује пријетеће крцкање мрака кога треба побједити. Али све је то малим читаоцима разумљиво и блиско, јер су поетски и уџбенички текстови комуникативни, а књижевно – животна искуства позната.

Поглавља, наслови и садржаји су осмишљени и чврсто организовани. Шест тематских цјелина, од којих је посљедња насловљена „Мало јаве, мало сна“, повезане су јединственом поруком: Живот је лијеп док стварамо и волимо. На сваком кораку малишани откривају ту мисао. Непосредно искушавају њену истинитост, интелектуално и емотивно ангажовани.

На растерећеним страницама, мали ученици су запослени подвлачењем, допуњавањем, бирањем, пресуђивањем (чак и писцу!) и, наравно, стварањем. Рјешавајући проблем по проблем, ђачићи постепено упознају структуру књижевног дјела. Без великог напора, усвајају књижевнотеоријске појмове као компас у књижевним авантурама.

Ученици би, савладавши **Како то може**, требало да заувјек упамте: врата куће књижевности, као и врата куће пријатеља, широко су отворена, нарочито за радознале, за оне који прислушкују чудесна причања, за оне који вире иза завјеса на скривеним тајнама и љепотама свијета.

Дневник читања акцентује рад (ученика, наравно!), афирмишући активно читање лектире, записивање и цртање утисака.

Ако је истина да је прочитана књига из које нијесмо ништа записали непрочитана, онда то поготову важи за књигу најмлађих читалаца. Тешко је читалачким почетницима склапати у глави књижевну композицију од дјелова. Сложенији је то посао од слагања коцкица.

Дневник читања им помаже да остане траг послје дугачких прича, да се не забораве догађаји и ликови. Ученици готово активно учествују у фабули књижевног дјела.

Својим сликовитим тумачењем, широко им отвара очи пред шароликим свијетом књиге. Разноврсним задацима буди им ум пред животним проблемима и њиховим рјешењима. Представљањем портрета и карактера, загријава им срце за добра дјела. Издвајањем лијепих пасажа, оштри слух за музику ријечи. И што је посебно важно, **Дневник читања** оставља много простора за самостално стварање.

Ако се, читајући пустиловине наивног Вина Пуа, перипетије доброг доктора Јојболија и идилични живот вјечног дјечака Петра Пана, малишани случајно забораве, **Дневник** их питањима чува од опасних занесености које не разликују стварност и фантазију. Он их само подржава у заборављању чињенице да „раде лектуру - велику дебелу књигу“. Чувајући утиске биљежене из дана у дан, **Дневник** им омогућава да сигурно и опуштено плове књижевношћу као узбудљивим морем, да доживе слат те пловидбе, а да се не изгубе.

Будући да је лектира обиман школски и домаћи задатак, његово ефикасно рјешење зависи од више актера. Наставници су, наравно, иницијатори овог изазовног посла. Часови гласног читања текста су прилика за савладавање говорне вјештине и оживљавање интересовања за књижевноумјетничке вриједности.

У изради домаћег задатка родитељи би требало да буду близу кад нешто зашкрипи на броду „великих капетана“ и кад треба подијелити са њима узбуђења и радост пловидбе пуним једрима. Читање у пару је не само дозвољено него, вјероватно, ученицима још увијек лакше и пријатније.

Пратећи ученички рад у **Дневнику читања**, и наставници родитељи потврђују или наговјештавају правилан курс кретања и бодре малене „морнаре“ у напредовању.

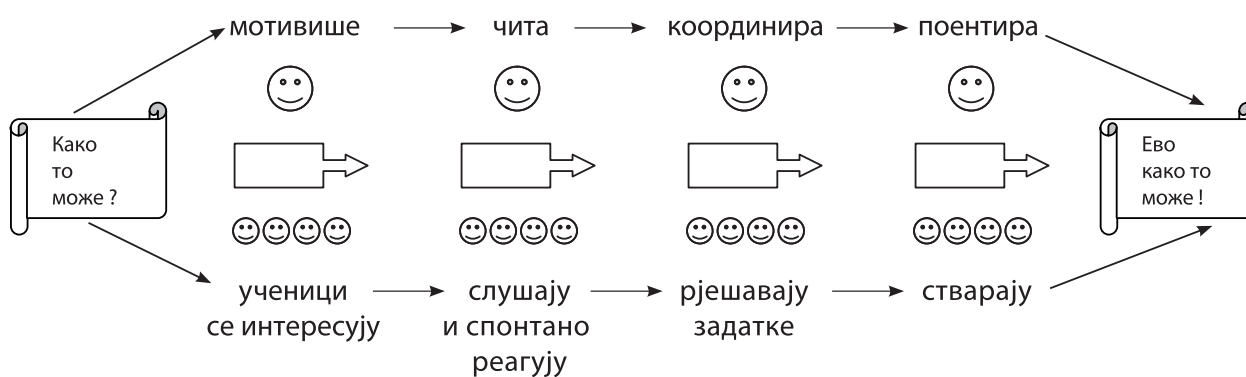
Дневник читања помаже ученицима у читалачком осамостаљивању, а **Приручник** наставницима у дидактичком балансирању. У њему су предложене припреме и начини реализације књижевности трећег разреда.

Обиље уџбеничких текстова не би требало да буде оптерећујуће него подстицајно. Оно пружа могућност бирања понуђених садржаја, у складу с потребама, интересовањима и сазнајним способностима ученика. Квалитетна селекција у настави често је неопходна, јер није добро журити кроз магични свијет лијепе књижевности да би се површно упознало све. Боље је лагано корачати, задржавајући радознали поглед на сваком зрнцићу златног праха. Спорији ритам кретања условљен је и перцептивним могућностима трећака, који тек савладавају комуникацијске активности: слушање, говорење, читање и писање.

А како изабрати праве путеве? Како открити тајне везе између срца књижевних текстова и читалаца?

Један пут и универзални кључ не постоје. То и јесте новост у савременој настави књижевности. Комбинујући разговорне, истраживачке и стваралачке методе, модерна интерпретација књижевних дјела и ученицима и наставницима обезбјеђује жив, отворен, занимљив интерактивни процес. Оријентациона мапа кретања на часовима књижевности могла би изгледати овако:

наставник/наставница

Идући заједно ка одговорима, будимо ученицима – малим путницима кроз чаробне предјеле поезије – дискретни сапутници, поуздани тумачи књижевности и живота који, „системом финих поступака“, глачају драгоцене вјештине маштања, брбљања и играња.

Ученицима треба „с поштовањем и поздравом прићи“. Без патетике и сентименталности. Не прецјењујући их, али ни потцјењујући, можемо постићи много.

Ако им не заклонимо видике својом фигуром свезнајућих водича, ако их не размазимо утабаним путевима, пробудићемо њихове неслућене креативне способности и остварити циљеве савремене наставе књижевности:

- откривати им раскошни вез глагољања и писања;
- бистрити им поточић мисли и идеја;
- придобијати их за лијепе и племените ствари;
- учити их да буду самостални капетани дугих неизвјесних пловидби књижевним и животним морем;
- ослобађати их страха од грешака и глупости којима се плаћају драгоцене лекције умијећа стварања и живљења;
- чинити да старомодна школа, слична застрашујућем и мистичном храму знања, постане широки и прозачни атеље малих – великих стваралаца.

Соња Ашанин

ЛИТЕРАТУРА

1. Миливој Солар: *Теорија књижевности*, Школска књига, Загреб, 1990.
2. Зденко Лешић: *Језик и књижевно дјело*, Завод за издавање уџбеника, Сарајево, 1971.
3. М. Ђуричинов, Н. Ковач, З. Лешић и др: *Модерна џумачења књижевности*, Свјетлост, Сарајево, 1981.
4. Милија Николић: *Методика настава српскохрватској језика и књижевности*, Завод за издаване уџбеника СРС, Београд, 1988.
5. Мирољуб Вучковић: *Методика настава српскохрватској језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1988.
6. Симеон Маринковић: *Методика креативне настава српској језика и књижевности*, Креативни центар, Београд, 2000.
7. Ново Вуковић: *Увод у књижевност за дјецу и омладину*, УНИРЕКС, Подгорица, 1996.
8. Драгутин Росандић: *Проблемска, стваралачка и изборна настава књижевности*, Завод за издавање уџбеника, Сарајево, 1975.
9. Никола Филиповић: *Креативност у настави*, Завод за уџбенике, Сарајево, 1971.

ПРИЈЕДЛОГ ПРИПРЕМА И НАЧИНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЦИЉЕВА

Рад на дволисту „Дођи у моју кућу“

Када вам у Црној Гори неко каже – Дођи у моју кућу, то није само позив за дружење већ и доказ пријатељства и искрености. Текстови из ове тематске цјелине приказују ликове једне или друге крајности – искрене и гостољубиве, или себичне и неискрене.

Илустрација приказује маскоту књиге – Ведрана, који дочекује госте добродошлицом. Гости весело ступају у Ведранов дом (наш Уџбеник), отпоздрављајући на исти начин.

Предлажемо сљедеће активности:

1. наставник/наставница позове ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 4 и 5 и поведе разговор о илустрацији (Ко је домаћин куће? Што значе отворена врата куће? Кога Ведран позива у свој дом? Зашто?);
2. ученици/ученице читају почетак добродошлице, повезују са својим искуством и настављају је у Ведраново име;

3. смишљају поздрав који упућују домаћинима, као гости;
4. на прозорима цртају неке ликове из књижевности, који би, по њиховом мишљењу, били пожељни у овој кући доброте, племенитости и веселости.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања умјетничких текстова

Исмет Бекрић: „Дјечакова срећа“

Циљеви:

- ученици/ученице разумију и користе појам умјетничка пјесма;
- препознају основно расположење у пјесми;
- препознају риму као звучни облик и по завршетку слушања понове ријечи које се римују;
- оспособљавају се да стварају и интерпретирају писане поетске текстове;
- уочавају графичку обликованост поетског текста.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Поставља питања: Кад си ти срећан?	- Записују одговоре;
- најављује пјесму „Дјечакова срећа“ Исмета Бекрића;	
- записује наслов пјесме и име аутора на табли;	
- рецитије пјесму у цјелини;	- слушају наставниково/наставничино казивање пјесме;
- прави кратку паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују на књижевни текст;
- упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 6;	- коментаришу илустрације и већ одслушану пјесму;
- чита пјесму у цјелини;	- прате гласно читање наставника/наставнице;
- тражи да одговоре на питање: По чему знаш да је ово пјесма?	- одговарају;
- иницира разговор о садржају пјесме;	- учествују у разговору;
- подстиче ученике/ученице да уоче која ријеч има исто значење као и ријеч срећа;	
- поставља питање: Како би тада гласио наслов пјесме?	
- упућује ученике/ученице на рад 2. задатка у Уџбенику, стр. 6;	- раде 2. задатак;
- захтијева од ученика/ученица да још једном прочитају прву строфу, наброје све што дјечак воли и подвуку стихове у којима пјесник говори о тати, плавом, а стихове посвећене мами, црвеном бојицом;	- читају, слушају и учествују у разговору;
- уводи ученике/ученице у рад 3. задатка у Уџбенику, стр. 6;	- раде 3. задатак;
- води разговор о изразима – топло смијеши и поглед снен ;	- учествују у разговору;

- предлаже ученицима/ученицама да још једном прочитају другу строфу; - читају другу строфу;
- поставља питање: Колико је стихова посвећено тати, а колико мами у овој строфи? - подвлаче стихове;
- тражи од ученика да их подвуку;
- захтијева од ученика/ученица да уоче распоред стихова посвећених тати и мами у првим двијема строфама; - изводе закључак;
- наводи ученике/ученице да дођу до закључка да је дјечаку подједнако важна љубав оба родитеља; - раде 4. задатак;
- упућује ученике/ученице да ураде 4. задатак; - износе своја мишљења;
- тражи од ученика/ученица да протумаче израз „рука од злата“;
- тражи од ученика/ученица да још једном прочитају трећу строфу; - читају трећу строфу;
- разговара о трећој строфи: Зашто је за дјечака недјеља/неђеља дан посебне радости? О чијој срећи се говори у овој строфи? - учествују у разговору и изводе закључке;
- тражи од ученика/ученица да прочитају посљедњи стих у трећој строфи; - читају стих;
- питањима наводи ученике/ученице да изведу закључак да је ова породица пуна љубави и слоге успјела да премости генерацијски јаз; - износе своја мишљења;
- тражи од ученика/ученица да протумаче изразе: „дан бијел, ко руно на овци“. Какав дан може бити? (Сунчан, облачан, ведар,...) Какав је дан у пјесми? - износе своја размишљања;
- „пјесма мека“. Какав доживљај имате кад ходате по трави, дебелом тепиху или лежите на меком душеку? Какав доживљај имате кад слушате пјесму славуја?
- захтијева да ураде 5. задатак; - раде 5. задатак;
- поставља питања: Колико строфа има ова пјесма? А стихова? - одговарају на питања;
- упућује ученике/ученице да уоче гласовно подударане појединих ријечи на крају стиха; - уочавају парове ријечи који се римују и записују их;
- задаје ученицима/ученицама да ураде 6. и 7. задатак; - раде 6. и 7. задатак;
- поставља питања: Чему вас је научила ова пјесма? Што по вашем мишљењу чини срећну породицу? - износе своја размишљања;

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања умјетничких текстова

Јово Кнежевић: „Дјевојчица и мрак“

Циљеви:

- ученици/ученице упоређују карактеристике књижевности и позоришта;
- препознају главне ликове, упознају и доживљавају мјесто догађаја и друге основне елементе позоришне представе;
- разумију догађаје у представи и њену поруку;
- разликују лик и његов драмски говор.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Тражи од ученика/ученица да објасне стих Драгана Радуловића „ мрак има тако велике очи “ (пјесма „Тата угаси Мрак“) и повежу с доживљајем страха;	- Износе своје мишљење;
- позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 8 и погледају илустрацију као визуелни подстицај;	- посматрају илустрацију и описују је;
- позива ученике/ученице да ураде 1. задатак;	- одабирају понуђене ријечи и пишу их у укрштеницу;
- чита драму „Дјевојчица и мрак“;	- слушају;
- упућује их да подвлаче мање познате ријечи и траже објашњења на крају Уџбеника;	- подвлаче и траже објашњења ријечи;
- објашњава фразу – Погодила си ме тачно у жицу ;	- износе своја објашњења и слушају објашњења наставника/наставнице;
- позива ученике/ученице да читају текст по улогама;	- читају по улогама;
- води разговор о садржају драме: Ко су ликови? Како се понаша Мрак? Каквим тоном говори? Како се понаша Дјевојчица у драми и да ли би се тако понашала у стварности? Ко је кога желио да уплаши? Ко је побиједио: Мрак или свјетлост?	- учествују у разговору;
- позива ученике/ученице да ураде 2. задатак у Уџбенику, стр. 10;	- бојом, цртежом, облицима испољавају свој доживљај мрака;
- тражи од ученика/ученица да пронађу у тексту ријечи које изговара Мрак, а потом да ураде 3. задатак;	- раде 3. задатак;
- води разговор о лику Дјевојчице, њеном изгледу и особинама, упућује на 4. задатак;	- раде 4. задатак;
- упућује на рад 5. задатка;	- уписују одговарајуће ријечи из текста;
- истиче сукоб као битну композициону етапу у драми, кроз питања: Ко креће у напад? Зашто? Опиши акцију.	
- Упућује на 6. задатак, под а);	- раде 6. задатак (а) у Уџбенику;

- даје упутства за рад 6. задатка, под б);
 - истиче расплет као сљедећу композициону етапу, кроз питања: Да ли је сукоб разријешен? Ко је побједник, а ко поражен? За кога сте навијали?
 - уводи ученике/ученице у рад 7. задатка у Уџбенику на 12. стр.;
 - води разговор о томе ко све може да пружи свјетлост и упућује на 8. задатак на 13. стр.;
 - предлаже ученицима/ученицама да побједу „крунишемо“ медаљом;
 - подстиче ученике/ученице да замисле свој сусрет са Дјевојчицом из текста и да јој најљепшим и најтоплијим ријечима „уруче“ медаљу за храброст;
 - позива ученике да одговоре на питање 11;
 - наводи их да на основу текста закључе како да побиједу Мрак (страх).
 - организује групни рад.
 - рад се изводи у 3 групе, или 6 група (тако што ће по двије групе имати исти задатак):
1. група – Мрак – костимографи
 - Праве огртач од креп-папира
 - Материјал: креп-папир, ластика, боје, апликације...
 - „кроје“, цртају, боје, лијепе апликације на огртач.
 2. група – Мрак
 - Од црног хамера праве капу са ободом лијепећи своје апликације које их асоцирају на мрак и страх.
 3. група – Свјетлосни зрак.
 - Праве абажур за батеријску лампу од провидне фолије.
 - Украшавају, цртају, лијепе своје апликације као извор свјетлости на лампу (Сунце, Мјесец, звјездице, свитац...).

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања умјетничких текстова

Драган Радуловић: „**Ја не волим да сам сам**“

Циљеви:

- ученици/ученице разумеју и користе појам умјетничка пјесма;
- препознају основну емоцију у пјесми;
- уочавају графичку обликованост поетског текста;
- оспособљавају се да разумевање тематике изражавају прихватањем поруке и стваралачким надограђивањем пјесме.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Тражи од ученика/ученица да кажу прву асоцијацију везану за ријеч сам ;	- Нижу асоцијације на дату ријеч;
- позива их да отворе Уџбеник на стр.14;	- износе властита искуства – раде 1. задатак;
- води разговор о томе како су били расположени кад су били сами, о чему су размишљали;	- одговарају;
- тражи од ученика/ученица да размисле и одговоре да ли је исто значење ријечи: сам и усамљен ;	- коментаришу наслов;
- чита наслов пјесме и заједнички коментаришу наслов као очигледан примјер дате тематике;	- објашњавају;
- помаже ученицима да у наслову пјесме уоче и објасне различита значења двије ријечи истог облика: сам (глагол - придјев)	- неколико ученика/ученица чита пјесму;
- предлаже им да прочитају пјесму;	- учествују у разговору и раде 2. задатак
- води разговор о умјетничким пјесмама;	- одговарају;
- поставља питања: Ко не воли да је сам?	- раде 3. задатак;
- чита прву строфу и тражи објашњење, а потом упућује ученике/ученице на задатаке 3, 4 и 5;	- раде 4. и 5. задатак;
- чита 2. строфу, а потом упућује ученике/ученице на рјешавање 6, 7 и 8. задатка;	- читају и раде 6, 7 и 8. задатак;
- чита трећу строфу, а потом упућује ученике/ученице на 9. задатак у Уџбенику;	- раде 9. задатак;

- подстиче ученике/ученице да уоче тренутак у пјесми кад дјечак одбацује тугу и истиче жељу да се дружи (последња два стиха у трећој строфи);
- тражи од ученика/ученица да у круг нацртају радосно лице Сунца;
- истаћи стих који је дат у наслову „Ја не волим да сам сам“ и који се понавља више пута у пјесми (семантички центар);
- подстиче ученике/ученице да кажу како се „лијечи“ самоћа (дружење, игра, читање, гледање телевизије...);
- предлаже ученицима да измисле текст за оглас којим траже друга;
- Предлаже игру – **Порука другу** – сваком ученику/ученици селотејпом лијепи папир А-4 формата на леђа.
На папиру ће ученици/ученице један другоме писати афирмативне поруке (нпр. Искрен си друг; Желим да се дружимо...).
- Сваки ученик/ученица треба да има онолико позитивних порука колико има ученика/ученица у одјељењу.
На крају свако за себе чита позитивне поруке.
- Док пишу поруке, ученици/ученице могу слушати предложену пјесму „Јој што вреди добар друг“.
- подвлаче оловком стих који се више пута понавља;
- цртају радосно Сунце;
- неколико ученика/ученица рецитују прву и последњу строфу различитим тоном;
- дају своје сугестије и савјете;
- смишљају оглас – 10. задатак;
- док пишу оглас, ученици/ученице могу слушати пјесму „Јој што вреди добар друг“ * (солиста Бранко Коцкица);
- међусобно пишу позитивне поруке;
- читају поруке на свом папиру.

* ЈОЈ ШТО ВРЕДИ ДОБАР ДРУГ

Дете детету треба
да дели радост неба
свежину траве меке
и жубор неке реке.

Дете детету служи
да се игра и дружи
да с другом играчке дели
и колач и свет цели.

Плаво небо, зелен луг,
зелен луг
јој што вреди добар друг, рефрен
добар друг.
Друг је потребан другу
са њим да подели тугу

и сузу влажну и сјајну
и важну дечаку тајну.

Ко доброг друга има
њего не хвата зима.

Плаво небо, зелен луг,
зелен луг
јој што вреди добар друг, рефрен
добар друг.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Народна прича: „Просјак и тврдица“

Циљеви:

- ученици/ученице развијају способност идентификације са књижевним ликом;
- развијају способност изражавања текстуалне стварности;
- представљају књижевне ликове и при томе узимају у обзир податке из текста;
- прихватају угао посматрања једног књижевног лика;
- разумију мотиве који одређују понашање књижевних ликова;
- развијају способност писменог стварања и интерпретирања прозних текстова.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Предлаже ученицима/ученицама да разговарају о богатству и сиромаштву, започиње реченицу: Богат је ко има..., а затим реченицу: Сиромашан је ко нема... и позива ученике/ученице да продуже започете реченице; - упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр.16 и да ураде 1. задатак; - чита текст у цјелини; - прави паузу ради сређивања утисака; - позива неколико ученика/ученица (бољих читача) да читају изражајно и гласно текст; - објашњава значење ријечи и израза из текста, који ученицима/ученицама нијесу јасне (амбар, милостиња,...); - поставља неколико питања ради кратке анализе садржаја текста, нпр: Ко су ликови у овој причи? На ком мјесту се дешава радња ове приче? Зашто је сиромаш куцао на врата богате куће? Како је тврдица разговарао са њим? Зашто је он био груб према просјаку? Што је просјак рекао тврдици на крају разговора? - предлаже ученицима да ураде 2. задатак; - подијели Наставни листић 1 с краја Приручника и позива ученике/ученице да га ријеше, а затим да провере тачност рјешења, читајући одговарајуће чињенице из текста;	- Учествоју у разговору о богатству и сиромаштву; - разумијевање тематике текста изражавају проналазећи уљеза међу синонимима; - прате наставниково/наставничино читање; - спонтано реагују; - прозвани ученик/ученица чита, а остали прате његово/њено читање; - усвајају нове ријечи и изразе; - одговарају на питања о садржају и структури приче; - раде 2. задатак; - раде Наставни лист 1 и коментаришу;

- инсистира на томе да се све наведене ријечи које изговарају ликови пронађу у тексту и да их подвуку – једном бојом ријечи које изговара тврдица, а другом бојом ријечи које изговара сиромаш; - слиједи упутства наставника/наставнице;
- позива ученике/ученице да ураде 3. задатак, али тако да сваку особину докажу одговарајућим одломком из текста; - раде 3. задатак;
- упућује ученике/ученице на рад 4. задатка; - раде 4. задатак;
- напише на табли реченицу:
ПРОСЈАК СТРАХУЈЕ ДА НЕ ЋЕ ДОБИТИ ОНО ШТО НЕМА, А ТВРДИЦА ДА ЋЕ ИЗГУБИТИ ОНО ШТО ИМА.
- Позива ученике/ученице да објасне реченицу и да је повежу са својим искуством; - износе своја мишљења;
- предлаже ученицима/ученицама да ураде 5. задатак; - раде 5. задатак;
- подијели ученике/ученице случајним избором у четири групе и дијели задатке који се налазе у прилогу на крају Приручника; - учествују у раду своје групе;
- обраћа се првој и другој групи ријечима: Замислите да ликове описујете особи која није читала ову причу. На крају их можете и нацртати;
- позива групе да презентују свој рад; - представник сваке групе извјештава о раду своје групе, а након сваког извјештавања слиједи дискусија о урађеном;
- радове свих група качи на пано. - прва и друга група могу развити дебату.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања поетских текстова

Бруно Хорст Бул: „Дођи у моју кућу“

Циљеви:

- ученици/ученице развијају способност слушања умјетничког текста;
- препознају основну емоцију у пјесми;
- препознају мелодичност пјесме;
- препознају риму као звучни облик.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Отвара Уџбеник на 4. страни и води кратак разговор о илустрацији ради повезивања садржаја тематске цјелине;	- Прате излагање наставника/наставнице;
- отвара Уџбеник на 18. страни, позива једног/једну ученика/ученицу да гласно прочита Ведраново питање, а остале да на њега одговоре;	- слушају питање и више ученика/ученица одговара на свој начин;
- пише на табли ријеч ГОСТ, а затим ГОСТИТИ и позива ученике/ученице да граде нове ријечи, додајући префиксе, суфиксе или једно и друго;	- граде нове ријечи и записују их око просте ријечи;
- чита пјесму, позива ученике/ученице да је прочитају тихо, за себе, а затим позива неколико бољих читача да гласно прочитају пјесму;	- слушају читање наставника/наставнице, читају тихо, а затим слушају читање својих другара;
- предлаже ученицима/ученицама да посматрају илустрацију и да је прокоментаришу;	- посматрају илустрацију и одговарају на питања;
- усмјерава разговор питањима: Каква је кућа? Колика је? Од чега је направљена? Како замишљаш кућу изнутра?	
- Уводи ученике у рад 2. задатка уз коментар да у овој кући живи један гостоприман, гостољубив или чазбен дјечак, те да је потребно врата његове куће украсити симболима или знацима добродошлице за сваког госта;	- раде 2. задатак;
- говори ученицима да је рима подударане слога у ријечима, наводи неколико примјера, а затим позива ученике/ученице да у пјесми пронађу ријечи које се римују, и да их прочитају;	- проналазе и читају ријечи које се римују;

ЗЛАТНО СРЦЕ

Објасни што значе изреке:

Има меко срце.

Срце ми је сишло у пете.

Он је тврда срца.

Има лавље срце.

Рад на дволисту „Златно срце“

Овај час има за циљ његовање и јачање људских вриједности и лијепог понашања, кад год се пружи прилика за то.

Приједлог активности на овом часу:

1. Наставник/наставница тражи од ученика/ученица да објасне – **златно срце** као предмет и – **златно срце** као племенито срце;
2. уз помоћ наставника/наставнице објашњавају пренесено значење датих израза;
3. у дато срце пишу имена драгих особа;
4. наставник/наставница наводи ученике/ученице да закључе што су људски квалитети (врлине).

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Кетрин Џексон: „Маче из поштанског сандучета“

Циљеви:

- ученици/ученице развијају способност интерпретације умјетничких текстова;
- представљају књижевне ликове и при томе узимају у обзир податке из текста;
- разумију мотиве који одређују понашање књижевних ликова;
- развијају способност идентификације са књижевним ликом.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА	УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ
- Предлаже ученицима/ученицама да разговарају о кућним љубимцима;	- Учествоју у разговору о кућним љубимцима;
- саопштава ученицима/ама да ће прочитати причу „Маче из поштанског сандучета“;	
- чита текст у цјелини;	- прате наставниково/наставничино читање;
- прави паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- поставља питање;	- одговарају на питање;
- упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 22;	
- предлаже ученицима/ама да свако за себе још једном прочита текст и обрати пажњу на вријеме и мјесто дешавања радње и особине ликова;	- тихо читају;
- тражи од ученика/ученица да протумаче значење ријечи (натраг, плочник, ...);	- усвајају нове ријечи;
- поставља неколико питања ради кратке анализе садржаја текста: Када и на ком мјесту се дешава радња приче?	- одговарају на питање;
- тражи од ученика/ученица да упореде приповијетке и бајке;	- упоређују;
- предлаже ученицима да ураде 1. и 2. задатак у Уџбенику;	- раде 1. и 2. задатак;
- наставља разговор: Какво је маче из ове приче?	- одговарају на питање;
- позива ученике/ученице да ураде 3. задатак, али тако да сваку особину докажу одговарајућим одломком из текста;	- раде 3. задатак;

- тражи од ученика/ученица да пронађу и прочитају реченице у којима се говори зашто Дени није могао донијети маче својој кући;	- читају реченице;
- тражи од ученика/ученица да пронађу и подвуку реченицу која говори о усамљености тете Амалије;	- подвлаче реченицу;
- тражи од ученика/ученица да пронађу и подвуку реченицу у којој је описано тета Амалијино одушевљење;	- подвлаче реченицу;
- предлаже ученицима/ама да прво усмено прокоментаришу 7. задатак;	- износе своја размишљања и раде 7. задатак;
- тражи од ученика/ученица да кажу какав је Дени и зашто тако мисле;	- казују своја размишљања и раде 8. задатак;
- захтијева од ученика/ученица да изнесу своја схватања реченице: „Дени пође кући празна цепа и ведре душе.“	- износе своја тумачења и записују их;
- позива ученике/ученице да уоче каква је тета Амалија на почетку приче, а каква на крају;	- проналазе информације у тексту;
- задаје ученицима/ама да одаберу дио приче који је на њих оставио најјачи утисак (тужан, радостан);	- читају текст у себи и бирају дио који је на њих оставио најјачи утисак;
- позива ученике/ученице да и они замисле свој сусрет са промрзлим мачетом и испричају како би поступили;	- причају свој замишљени сусрет са мачетом;
- задаје ученицима/ученицама да ураде 13. задатак из Уџбеника;	- рјешавају 13. задатак;
- тражи од ученика/ученица да препричају причу у цјелини.	- детаљно препричавају причу.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања поетских текстова

Народна успаванка: „Мајка Јова у ружи родила“

Циљеви:

- разумију и користе појам народна пјесма;
- ученици/ученице читају умјетничке текстове;
- разумију текстуалну стварност и представљају њен садржај на нелитерарни начин;
- развијају способност разумијевања узрочно-посљедичног редосљеда литерарних мотива;
- развијају способност изражавања текстуалне стварности - представљају књижевне ликове и при томе узимају у обзир податке из умјетничког текста.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Подстиче ученике/ученице да кажу на који све начин маме изражавају љубав према својој дјечи;	- Учествују у разговору;
- пита ученике/ученице да ли знају шта су успаванке, и каже да су успаванке њежне пјесме које пјевају о родитељској љубави и жељама за здравље и срећу у животу. Пјевају их мајке али и остали укућани;	- одговарају на питање наставника/наставнице и прате излагање;
- предлаже ученицима/ама да пронађу што више глагола који се користе у успаванкама, нпр.: буји, паји, пајки, нинај, спавај, љуљај, усни) а када их они изговоре, наставник/наставница их записује на панолу или табли;	- изговарају глаголе који се користе уз спавање;
- чита пјесму у цјелини;	- слушају читање наставника/наставнице;
- прави кратку паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- позива неколико ученика/ученица да прочитају пјесму, слуша њихово читање и на крају даје сугестије;	- док један чита, остали пажљиво слушају;
- скрене пажњу ученика/ученица на илустрацију пјесме и уводи их у рад 1. задатка;	- посматрају и коментаришу илустрацију а затим раде 1. задатка;
- позива ученике/ученице да одговоре на 2. питање	- одговарају
- поставља неколико питања о садржају пјесме, нпр.:
Гдје је мајка Јова родила? Зашто? Прочитај стих.
Ко га је у свилу повио? Зашто? Прочитај стих.
Ко га је медом задојио? Зашто? Прочитај стих.
Ко га је крилом покрио? Зашто? Прочитај стих;	- одговарају на питања о садржају пјесме поткрепљујући одговоре стиховима из пјесме;

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања умјетничких текстова

Видео Подгорец: „Златно срце“

Циљеви:

- ученици/ученице уочавају књижевне ликове;
- препознају мотиве у понашању ликова које познају из свог искуства;
- развијају способност идентификације са позитивним ликовима;
- дати текст допуњавају маштом и стваралачким надограђивањем;
- разумију оне мотиве који одређују понашање књижевних ликова које знају из сопственог искуства.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА	УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ
- Уводи игру: Златно је * ...	- Усвајају правила игре и учествују у игри;
- ради мотивациони задатак из Уџбеника на страни 26;	- дају своја објашњења;
- чита текст у цјелини;	- прате читање друга/другарице и настављају на захтјев наставника/наставнице;
- организује читање ученика;	- спонтано реагују;
- прави паузу ради сређивања утисака;	- траже мање познате ријечи;
- предлаже ученицима/ученицама да пронађу објашњење мање познатих ријечи на крају Уџбеника;	- разговарају о садржају приче;
- разговара о садржају приче, нпр.: Ко су ликови у причи? Ко има златно срце на привеску? Ко има златно срце у грудима? Што ако Тинка једном изгуби свој ланчић – своје златно срце? Чије срце је вредније? Какав је Тинкин однос према баки, а какав Анушкин? Чије би поступке осудили? Какви би требало да буду?	
- предлаже да ураде 1. задатак;	- описују дукат;
- упућује ученике/ученице да посматрају илустрацију у Уџбенику на стр. 27 и препознају ликове;	- раде 2. задатак;

- предлаже да на основу поступака ликова открију њихове особине; - раде 3. задатак, тумаче пословицу;
- тражи да објасне како се пословица “Није злато све што сија“, односи на Тинку;
- упућује на 4. задатак кроз питања: Како је Тинка добила надимак? Ко је Анушки дао надимак – **Златно Срце**? Како се заслужује тај надимак? - раде 4. задатак;
- Предлаже ученицима/ученицама да у тексту подвлаче ријечи које је бака рекла Тинки, као и да тумаче посљедњу реченицу на крају приче; - раде 5. задатак;
- разговара о хуманости према старијим особама, као и о томе како старији могу помоћи младима; - учествују у разговору, користећи своје искуство - 6. задатак у Уџбенику, стр. 27;
- упућује на рад 7. задатка. - доводе у везу дате народне пословице (изреке) са ликом, уз објашњење – раде 7. задатак.

Запажање наставника/наставнице:

* Игра – **Златно је ...**

Наставник/наставница предлаже ученицима/ученицама да кажу своју асоцијацију на ријеч златно, на примјер: златно је Сунце, златна је наруквица, златна је круна, златан је пехар... Наставник/наставница додаје своју асоцијацију – златно срце, златно дијете, тражећи објашњење од ученика/ученица.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања умјетничких текстова

Зоран М. Јовановић: „Кактус“

Циљеви:

- ученици/ученице препознају доминантну емоцију;
- разумијевање тематике изражавају прихватањем поруке и стваралачким надограђивањем пјесме.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Поведе разговор о другарству, дружењу, као и особинама које цијене код људи;	- Учествују у разговору;
- упути ученике/ученице да ураде 1. задатак у Уџбенику, стр. 28;	- раде 1. задатак;
- тражи од ученика/ученица да кажу каква је то биљка кактус и да је опишу;	- описују биљку кактус;
- чита пјесму у цјелини;	- слушају;
- води кратак разговор о тексту: На ком мјесту живи кактус? Како је он расположен? На шта се упорно жали? Која је његова једина и велика жеља?	- одговарају читајући пјесму;
- позива ученике/ученице да ураде 2. и 3. задатак;	- раде 2. и 3. задатак и читају;
- води разговор о томе колико је важан спољашњи изглед, а колико особине човјека. Што човјека више краси?	- учествују у разговору;
- упућује ученике/ученице да прочитају стихове у којима је дата жеља кактуса;	- читају стихове;
- предлаже ученицима/ученицама да ријеше проблем кактуса и нађу му пријатеља;	- дају своју препоруку;
- тражи од ученика/ученица да на кактусовим бодљама напишу како замишљају кактуса кад га грли ружа?	- ученици/ученице рјешавају 4. и 5. задатак;
- наводи их да кажу коју су пјесму сличне тематике учили и да је упореде са пјесмом „Кактус“.	- одговарају и упоређују.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Народна басна: „Врба и трн“

Циљеви:

- користе и разумију појам басна;
- користе и разумију појам књижевни лик;
- уочавају књижевне ликове;
- развијају способност писменог стварања и интерпретирања прозних текстова;
- развијају способност праћења луткарске представе.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Предлаже ученицима/ученицама да отворе Уџбеник на стр. 30. и разговарају о питању које им је Ведран поставио;	- Учествују у разговору;
- тражи од ученика/ученица да ријеше ребус и рјешење упишу у Уџбеник;	- рјешавају ребус и пишу наслов басне;
- саопштава ученицима/ученицама да ће прочитати басну „Врба и трн“;	- прате наставниково/наставничино читање;
- чита текст у цјелини;	- спонтано реагују;
- прави паузу ради сређивања утисака;	
- поставља питање: Што је необично у овој причи?	- одговарају на питање;
- предлаже ученицима/ученицама да свако за себе још једном прочита текст и обрати пажњу на особине ликова;	- тихо читају;
- тражи од ученика/ученица да протумаче значење ријечи (руно, рухо, ...);	- усвајају нове ријечи;
- упућује ученике/ученице да схвате да је басна кратка прича о животињама, биљкама или стварима с наглашеном поуком која се изражава преносним значењем;	- тумаче појам басне;
- поставља неколико питања ради кратке анализе садржаја текста: Ко су најчешће јунаци у баснама? Ко су јунаци ове басне?	- одговарају на питања ;
- предлаже ученицима/ученицама да ураде 1. зад. у Уџбенику;	- раде 1. задатак;
- наставља разговор: Када је трн задовољан?	- одговарају на питање;
- позива ученике/ученице да ураде 2. задатак;	- раде 2. задатак;
- позива ученике/ученице да изнесу своја размишљања о намјерним поступцима трна;	- записују своја размишљања о намјерним поступцима трна;

- захтијева од ученика/ученица да изнесу своје утиске о особинама врбе; - учествују у разговору;
- тражи од ученика/ученица да кажу какав је трн и да објасне свој одговор; - износе своје утиске и раде 4. задатак;
- позива ученике/ученице да испричају неко своје искуство кад је неко хтио другом да направи штету иако то њему ништа није користило; - износе своја искуства;
- организује читање текста „Врба и трн“ по улогама; - читају текст по улогама;
- тражи од ученика/ученица да прошире и напишу у облику стрипа даљи разговор врбе и трна; - пишу даљи разговор врбе и трна у облику стрипа;
- задаје ученицима/ама да подијеле улоге, направе лутке и одглуме разговор врбе и трна. - наступају пред одјељењем и глуме разговор врбе и трна.

Запажање наставника/наставнице:

A large rectangular area defined by a dotted border, intended for the teacher's observations.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Народна прича: „Три лептира“

Циљеви:

- ученици/ученице користе и разумију појам народна прича;
- уочавају књижевне ликове;
- развијају способност разумијевања текстуалне стварности;
- текстуалну стварност посматрају из свог угла;
- развијају способност усменог изражавања.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Казује пјесму „Лептир“ Григора Витеза;	- Слушају наставниково/наставнички-но казивање пјесме;
- поставља питање: О коме пјесник пјева?	- одговарају на питање;
- тражи од ученика/ученица да отворе Уџбеник на стр. 32 и повежу тачкице;	
- саопштава ученицима/ученицама да ће им прочитати причу „Три лептира“;	
- изражајно чита причу;	- слушају читање наставника/наставнице;
- прави кратку паузу;	- спонтано реагују;
- поставља питање: Како гласи назив приче?	- одговарају на питање;
- предлаже да свако за себе још једном прочита текст и уочи композиционе цјелине;	- тихо читају и уочавају композиционе цјелине;
- замоли ученике/ученице да све цјелине прочитају наглас, разговарају о њима и дају им наслове;	- читају цјелине наглас, разговарају и одређују наслове цјелина;
- организује разговор о садржини приче постављајући питања: Наведи мјесто и вријеме дешавања радње у причи. О коме се говори у овој причи?	- учествују у разговору;
- што се догодило док су се лептирићи играли? Ком се прво лептирићи обраћају за помоћ? Шта је показао бијели лептир, кад није пристао да се сам склони од кише? Што мислите о поступку бијелог лептира? Ко је хтио да прими жутог и црвеног лептира?	

- задаје ученицима/ученицама да ураде 2. задатак;	- раде 2. задатак;
- наставља разговор о садржини приче: Што су показали црвени и жути лептир, одбијајући да се склоне у црвену лалу, без бијелог лептира? Коју су особину показали сва три лептира?	- одговарају на питања и износе своја размишљања;
- предлаже ученицима/ученицама да ураде 3. задатак;	- раде 3. задатак;
- захтијева од ученика/ученица да пронађу и препишу реченицу којом је исказано нераскидиво пријатељство лептира;	- проналазе реченицу и преписују је;
- упућује ученике/ученице да ураде 4. задатак;	- учествују у разговору и раде 4. задатак;
- наставља разговор: Што су за вас нераздвојни пријатељи?	
- упућује ученике/ученице да ураде 5. задатак;	- учествују у разговору и раде 5. задатак;
- прати ученичке одговоре и тражи да их образложе;	
- наставља разговор о садржини приче: Што је Сунце учинило? Што га је то одушевило код лептира да тако поступи? О чему се говори у овој причи? Чему вас је научила ова прича?	- учествују у разговору и раде 6. задатак;
- Задаје ученицима/ученицама да ураде 6. задатак;	
- тражи од ученика да препричају причу помоћу плана.	- препричавају причу.

Запажање наставника/наставнице:

Ученик/ученица развија способност слушања и читања, доживљавања и разговора о умјетничким текстовима прилагођеним узрасту

Флоранс Кадије: „Ко је Лорет“

Циљеви:

- ученик/ученица препознаје позитивне и негативне особине и поступке књижевних ликова;
- садржај текста посматра из својега угла.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Води разговор о томе шта значи бити особа с посебним потребама, постоје ли школе за такве ученике; - чита причу; - пита: У чему је Лорет посебна? - упућује ученике/ученице да прочитају текст; - иницира разговор о садржинској анализи: шта Лорет каже о себи, шта други кажу о Лорет (мама, тата, сестра, брат); - пита: Како бисте ви рекли – Ко је Лорет? - предлаже да пронађу у причи и прочитају шта брат каже о Лорет; - пита: Што је Лорет научила од маме? (Умијеш ли ти да спремаш колаче?); Што је Лорет научила у Центру; Што би ти волио/вољела да радиш добро као Лорет? - тражи од ученика да на основу поступака ликова изнесу свој суд о њима – како се дјечак Жан понашао према Лорет у школи; како су се понашале Елзине другарице; да ли им замјераш; како би ти прихватио/прихватила Лорет кад би дошла у твој разред? - подстиче разговор о томе како се провела Лорет на јахању; - подстиче разговор о посљедњој реченици у одломку; - подстиче ученике/ученице да опишу свој доживљај Лоретине среће; - упућује их да замисле један дан са Лорет; - предлаже да прочитају и објасне слијепљену реченицу.	- Износе своје мишљење; - прате наставниково/наставницино читање; - дају своја објашњења; - читају текст у наставцима; - одговарају на питања о садржају и структури приче; могу се послужити реченицама из текста, као илустрацијом; - дају своје мишљење; - проналазе одговарајући дио у причи, читају и коментаришу; - износе особине ликова на основу њиховог понашања; - коментаришу поступке ликова и износе своје мишљење; - учествују у разговору; - објашњавају реченицу: „На повратку, у аутобусу, сви су се препирали око тога ко ће да седне поред мене“ и описују Лоретино расположење у том тренутку; - причају како би провели један дан са Лорет; - читају слијепљену реченицу и објашњавају је.

Рад на дволисту „Говори да те видим“

На овом дволисту треба радити и када се заврши рад на текстовима из ове цјелине – као систематизацију теме.

Говор, посматран као звучни сигнал, носи у себи мноштво информација. Осим онога што је речено, у њему су садржане информације о говорнику, на основу којих можемо да одредимо емотивно стање говорника, да познатог говорника препознамо, а непознатом одредимо пол, старост, ниво образовања, културу итд.

У уводном дијелу часа, наставник/наставница упути ученике/ученице да посматрају илустрацију и уоче ликове на њој. Из којих су они текстова? Наставник/наставница може захтијевати од ученика/ученица да кажу загонетке или неке занимљивости о животињама које се налазе на слици. Овакав прилаз погодан је за стварање пријатне климе и подстиче машту и асоцијације. Уписују име књижевног лика којем би поклонили јабуку.

У завршном дијелу часа организовати игру „Ко зове“.

* Игра „КО ЗОВЕ“. – Ученици/ученице су у клупама, лицем окренути према табли. Ту један/једна ученик/ученица стоји леђима окренут/а и затворених очију. Наставник/наставница знаком одреди једног/једну ученика/ученицу из клупе да измијењеним гласом позове по имену ученика/ученицу који/која стоји испред табле. Ако овај/ова погоди ко га/ју је звао, слиједи измјена.

Ученик/ученица развија способност слушања и читања, доживљавања и разговора о умјетничким текстовима прилагођеним узрасту

Народна прича: „Пошто, влаше, кикош“

Циљеви:

- ученик/ученица препознаје позитивне и негативне особине и поступке књижевних ликова;
- садржај текста посматра из својега угла;
- издвоји догађаје из приче који су се одвијали некад и који се одвијају сад.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Мотивише ученике за разговор о добрим и лошим особинама. Које људске особине цијените? Зашто? Које ликове из књига и филмова памтите? Због чега су они за вас битни и зашто их радо спомињете? Што вам је важно да бисте за неку особу рекли да је добра? - тражи од ученика/ученица да кажу на који начин узвраћају љубав својим родитељима; - саопштава да ће данас учити народну причу „Пошто влаше кикош“, с посебним задатком – критичко читање: оцјењиват ћемо поступке ликова; - чита текст у цјелини; - послије читања слиједи психолошка пауза, а затим анализа: О коме се говори у овом тексту? Шта се десило? Шта је на крају било? Како се прича завршава? - објашњава мање познате ријечи у контексту у којем су употријебљене; - позива ученике да вјежбају изражајно читање текста; - иницира разговор: О којој људској слабости је ријеч у овом тексту? Како је поступила кћерка? На основу њених поступака одреди њене особине. Како поступа отац? Пронађи реченицу којом је отац прекорио кћерку? Знаш ли и ти неку клетву? Што мислиш о његовим особинама? Што је супротно од клетве? Знаш ли ти неки благослов?	- Учествоју у разговору; - слушају наставниково/наставничино излагање; - прате наставниково/наставничино читање; - спонтано реагују; - учествују у разговору; - тумаче мање познате ријечи у контексту у којем су употријебљене; - изражајно читају; - учествују у дискусији;

- подстиче ученике да замисле другачији сусрет оца и кћерке: Промијени причу од тренутка сусрета оца и кћерке;
- ученик/ученица прича о својим добрим дјелима према родитељима.
- осмишљавају другачији сусрет оца и кћерке и усмено излажу или записују.
- разговарају о поступцима о којима су слушали.

Запажање наставника/наставнице:

A large rectangular area with a dotted border, intended for teacher observations. The border consists of small grey dots forming a frame.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања умјетничких текстова

Доситеј Обрадовић: „Магарац у лављој кожи“

Циљеви:

- ученици/ученице препознају басну и уочавају њене карактеристике;
- препознају основно осјећање у тексту;
- текстуалну стварност посматрају из свог угла.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Предлаже ученицима/ама да отворе Уџбеник на стр. 40 и пажљиво погледају илустрацију;	- Посматрају илустрације у Уџбенику и раде 1. задатак;
- усмјерава их да уоче разлику између лава и магараца: њихов изглед – магарац (низак, сувоњав, прљава сива длака, тужан поглед, погнут);	- упоређују изглед живог магараца и лава;
- лав (крупан, снажан, лијепа златно жута грива, брз); начин живота – магарац (носи товар, уморан, нико га не уважава, жељан пажње и поштовања), он њаче као да плаче; лав (поносан, ужива у хладу, сви га уважавају и цијене, краљ је животиња), он риче као да виче, никога се не боји;	- раде 2. задатак;
- чита басну у цјелини;	- прате читање наставника/наставнице;
- води кратак разговор о тексту: Како живи магарац? На какву је идеју дошао? Што га је навело на то?	- одговарају користећи се текстом;
- Како се понашају друге животиње? Што раде сељаци? Како је требало да се понаша магарац?	- раде 3. задатак, а потом одговарају и читају;
- Упућује ученике/ученице на рад 3. задатка;	- раде 3. задатак, а потом одговарају и читају;
- наводи их да објасне разлоге због којих се магарац желио прерушити у лава;	- раде 4. задатак и читају;

- подстиче их да опишу магарца у одијелу лава: како се понашао, какав је био у сопственим очима и што други мисле о њему? - коментаришу и раде 5. задатак у Уџбенику, стр. 41;
- Пита: Да ли је магарац с лављом кожом ријешао свој проблем? Шта је магарца одало да није лав? - одговарају на питања;
- тражи да ураде 6. задатак; - раде 6. задатак;
- подстиче их да кажу како су се понашали сељани према магарцу; - дају своје мишљење, а потом раде 7. задатак;
- наводи ученике/ученице да кажу да ли се добро понашање боље стиче разговором или батинама; - учествују у разговору.
- може дати ученицима/ама пјесму * „У шкрипцу“ Милована Данојлића, као реаговање на литературу;
- ученици/ученице могу ријеч „дрипац“ у овој пјесми замијенити са именицом магарац, а затим прочитати нову верзију пјесме. Ученици/ученице треба да направе паралелу, тј. да уоче да дрипац личи на магарца, јер је хтио преварити друге, због чега је кажњен.

* У шкрипцу

Један дрипац,
упао у шкрипац.

Другом јаму копао,
па сам у њу пропао.

Премда је заслужио,
много се растужио.

Ал' је шкрипац гадан,
ал' је дрипац јадан.

Милован Данојлић

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Езоп: „Дјечак лажљивац“

Циљеви:

- развијају способност разумијевања узрочно - посљедичног слиједа литерарних мотива;
- развијају способност разумијевања и изражавања текстуалне стварности;
- представљају књижевне ликове и при томе узимају у обзир податке из текста;
- разумију мотиве који одређују понашање књижевних ликова;
- развијају способност усменог обликовања приповијетке.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Дијели картончиће плаве боје на којима су исписане ријечи: дјевојчица, грађани, истина, изгубити, шапутати, одлазити, отрчати, чувано, вјеровати, прије, свако, ријетко, ћутати, и картончиће зелене боје на којима су исписане ријечи: дјечак, сељаци, лаж, наћи, дозивати, долазити, дотрчати, нечувано, не вјеровати, послије, нико, често, дозивати; задатак је да се нађу парови који имају ријечи супротног значења;

- позива ученике/ученице да у пару објасне и прокоментаришу значење својих ријечи;

- предлаже да отворе Уџбеник на страни 42, те да сваки пар пронађе у тексту ријеч исписану на зеленом картончићу и да је подвуку;

- предлаже ученицима/ученицама да ураде 1. задатак у Уџбенику;

- чита текст у цјелини;

- прави паузу ради сређивања утисака;

- објашњава значење мање познатих ријечи;

- поставља питања о садржају текста: Што је радио дјечак? Како се нашалио са сељацима? Да ли је то учинио само једном? Што се десило послије неког времена? (пронађи у причи) Што су урадили сељаци? Што је урадио вук?

- предлаже ученицима/ученицама да ураде 2, 3, 4. и 5. задатак у Уџбенику и да дјечаку из приче дају име;

- Узимају картончић, читају ријеч на њему и шетају по учионици тражећи друга/другарицу на чијем картончићу је ријеч супротна од оне коју он/она има;

- објашњавају и коментаришу значење својих ријечи;

- сваки пар проналази своју ријеч у тексту, чита је гласно и сви је подвлаче;

- раде 1. задатак у Уџбенику;

- слушају гласно читање наставника/наставнице;

- спонтано реагују;

- проналазе мање познату ријеч у рјечнику на крају Уџбеника;

- одговарају на питања о садржају текста;

- раде назначене задатке, дају и записују име дјечака;

- црта на табли скицу* и објашњава појмове ДОГАЂАЈ и ДОЖИВЉАЈ – повезаност, сличности и разлике између њих;
- позива ученике/ученице да пажљиво погледају илустрације у Уџбенику, да препричају причу по цјелинама и да одреде наслов свакој цјелини (нпр. „Лажна узбуна“, „Очи у очи“, „Истинска опасност“, „Казна“);
- пита: Да ли прича описује **догађаје** или **доживљаје**? Докажите у тексту. Што ради дјечак? Што раде сељаци? Како можемо да повежемо понашање ликова са њиховим расположењем и размишљањем?
- Црта на табли скицу* и објашњава појмове ДОГАЂАЈ и ДОЖИВЉАЈ - повезаност, сличности и разлике између њих;
- каже: Очи и уста су огледало емоција, позива ученике/ученице да пантомимом представе: веселост, страх, тугу, љутњу, досаду и пажњу;
- позива ученике/ученице да буду мали писци, и да уз сваки догађај опишу размишљања и расположења ликова, нпр. уз 1. слику:
Веселко - **размишљање**: баш је досадно; усамљен сам; кад бих, на кратко, имао друга;
расположење: досада;
сељаци - **размишљање**: баш смо срећни што је Веселко послушан, па чува сваког дана овце сам,...; **расположење**: задовољни;
- предлаже ученицима/ама да поред сваког осјећања, доцртају одговарајући израз лица;
- позива ученике/ученице да направе луткарску представу на основу приче.
- прате и коментаришу;
- прате упутства наставника/наставнице, препричавају причу и предлажу наслове за цјелине;
- одговарају на питања узимајући у обзир податке из текста;
- слушају објашњења наставника/наставнице и преписују скицу са табле;
- учествују у разговору и представљају своје емоције пантомимом;
- уз сваку слику смишљају и дописују размишљања и расположења ликова из текста;
- доцртавају одговарајући израз лица уз расположење;
- праве лутке и глуме ликове из приче, спонтано смишљајући текст.

СКИЦА

<p>ДОГАЂАЈ О дјечаку који је лагао, па му се више није вјеровало.</p>	<p>ДОЖИВЉАЈ Како су овај догађај доживјели дјечак и сељаци.</p>
---	---

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Народна басна: „Гавран и лисица“

Циљеви:

- ученици/ученице разумију, користе појам басна и уочавају њене карактеристике;
- разумију оне мотиве који одређују понашање ликова из текста упоређујући их са личностима из свог искуства;
- представљају књижевне ликове и при том користе податке из текста, надограђујући их стваралачким изражавањем.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да допуне народна поређења, нпр. снажан као _____; плашљив као _____; лукав као _____.	- Допуњавају и коментаришу;
- позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 44 и открију наслов басне;	- раде 1. задатак;
- тражи од ученика/ученица да понове појам басне;	- наводе басне које знају;
- подстиче ученике/ученице да опишу како изгледа гавран, како се оглашава; подстиче ученике/ученице да опишу изглед лије (њушку, реп,...), да кажу на ком мјесту живи, чиме се храни;	- одговарају на питања;
- чита басну у цјелини;	- прате читање наставника/наставнице;
- прави паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- позива ученике/ученице да басну прочитају тихо, за себе, да подвуку ријечи које им нијесу јасне, а потом их пронађу на крају Уџбеника;	- читају текст, подвлаче мање познате ријечи и траже њихово објашњење;
- води кратак разговор о тексту: На ком мјесту су се срели гавран и лисица? Ко је први започео разговор? С којим циљем? Каквим тоном говори (ласка) лисица? Шта је урадио гавран? Које су особине лисица и гавран показали?	- дискутују, користећи текст;
- подстиче ученике/ученице да ураде 2. задатак;	- траже одговарајуће ријечи у тексту и преписију – раде 2. задатак под (а);

- упути ученике/ученице да се определијеле за понуђени одговор и прокоментаришу га; - раде 2. задатак под (б);
- подстиче их да кажу које се пословице (изреке) могу примијенити; - предлажу и објашњавају;
- тражи од ученика да протумаче дату изреку; - раде 3. задатак и читају га;
- иницира разговор у коме ће ученици/ученице употријебити што више особина које се односе на лисицу (гаврана), а потом да ураде 4. задатак; - раде 4. задатак и дају своја објашњења;
- тражи од ученика/ученица да одреде доминантну особину лисице и гаврана; - одговарају на питања;
- позива ученике/ученице да ураде 5. задатак у Уџбенику стр. 45; - раде 5. задатак;
- тражи од ученика да објасне дату изреку; - објашњавају изреку, а затим је записују
- предлаже да прочитају стихове својих другова; - раде 6. задатак;
- каже ученицима/ученицама да се на грешкама учи, а то значи да се гавран опаметио. Предлаже им да измисле причу у којој ће гавран да надмудри лисицу и ставе се у улогу баснописца; - читају стихове;
- наставник/наставница може најбољу варијанту приче записати на табли; - предлажу нову, своју причу, записују је и читају пред одјељењем, раде 7. задатак.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Развијају способност читања умјетничких текстова

Драган Лукић: „Јабука“

Циљеви:

- развијају способност доживљавања радње приче, тј. разумијевања текстуалне стварности;
- прихватају угао посматрања једног књижевног лика;
- развијају способност изражавања текстуалне стварности – представљају књижевне ликове и при томе узимају у обзир податке из текста;
- усвајају и користе нове изразе.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА	УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ
- Позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 46 и чита им загонетку из Уџбеника;	- Рјешавају загонетку и записују наслов приче на мјесту означеном тачкицама;
- поведе кратак разговор о јабуци као воћу;	- учествују у разговору;
- пушта композицију „Јабучице црвена“;	- слушају композицију;
- чита текст у цјелини;	- слушају наставниково/наставничкино читање;
- прави паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- позива ученике/ученице да читају текст у пару, полугласно;	- читају текст у пару и исправљају једни друге;
- поново чита текст и упућује ученике/ученице да у рјечнику на крају Уџбеника пронађу значење издвојених ријечи;	- проналазе мање познате ријечи у рјечнику и читају њихова значења;
- позива ученике/ученице да одреде мјесто одакле су чобани видјели јабуку;	
- поставља питања о садржају текста: Ко је наишао? Зашто се јабука откинула са дрвета? На ком мјесту су били чобани? Што су они урадили? Што је урадила јабука? Што се затим догађа? Што су путници помислили? До ког мјеста се јабука откотрљала? Ко је био на ливади? Зашто се јабука докотрљала сестрици у крило?	- одговарају на питања о садржају текста;
- упућује ученике/ученице да раде на анализи текста која је дата у Уџбенику на стр. 47 и процјењује да ли ће ученици радити индивидуално, групно или фронтално, под његовим/њеним надзором;	- раде анализу текста у Уџбенику на стр. 47;
- уводи ученике/ученице у подјелу текста на цјелине: прочита и објасни поднаслов прве цјелине из Уџбеника, и позива ученике/ученице да прочитају прву цјелину текста;	- слушају објашњење наставника/наставнице и читају прву цјелину текста;

- врши анализу прве цјелине: објашњава и обра-
злаже понашање јабуке, њено емотивно стање
(на основу илустрације из Уџбеника), као и емо-
тивно стање лопова на крају цјелине;
- позива ученике/ученице да прочитају дру-
гу цјелину текста, и да анализирају цјелину у
сљедећим корацима:
 1. дати наслов цјелини и написати га у књизи;
 2. дати доминантну особину чобанима и напи-
сати је у књизи;
 3. објаснити емотивно стање чобана на крају
цјелине;
 4. анализирати емотивно стање јабуке у овом
тренутку;
- понавља поступак за трећу цјелину;
- ако процијени да су ученици/ученице спремни,
може их упутити да самостално анализирају чет-
врту цјелину користећи исти поступак;
- даје упутства ученицима/ученицама како се само-
стално препричава прича. Нпр.: препричавање је
изражаваће текста својим ријечима, без употребе
управног говора, реченице кратке и јасне, свака
нова цјелина почиње новим редом...;
- обилази ученике/ученице и врши увид у њихове
радове.
- слушају објашњење наставника/на-
ставнице и истовремено прате у
Уџбенику;
- прате објашњења наставника/наста-
внице и учествују у анализи дру-
ге цјелине текста, са оловком у руци
како би записивали што је потребно;
- прате објашњења наставника/настав-
нице и учествују у анализи треће
цјелине текста, са оловком у руци
како би водили потребне забиљешке
у Уџбенику;
- самостално анализирају четврту цје-
лину и воде потребне забиљешке у
Уџбенику;
- слушају објашњења наставника/на-
ставнице и писмено препричавају при-
чу на 49. страници Уџбеника.

Напомена: Пјесму „Јабучице црвена“, или неку другу која тематски одговара, можемо пу-
стити кад год је погодан тренутак у току рада на овом тексту.

The image shows a musical score for the song "Jabučiće crvena" (The Red Apple). It consists of three staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written in Latin and Cyrillic. The first staff ends with "D Fine". The second staff ends with "D.C. al Fine". The third staff ends with "D.C. al Fine".

Latin lyrics:
haj - de, haj - de, ja - bu - ko, daj na zem - lju pad - ni!
Ti vi - so - ka, ma - la ja, zar to ni - je ša - la?
A da du - ne vet - rić sad, ja bih te - be bra - la!

Cyrillic lyrics:
Јабучице црвена,
на високој грани
hajde, hajde, jabuko,
daj na zemlju padni!
Ti visoka, mala ja,
zar to nije šala?
A da dune vetrić sad,
ja bih tebe brala!

Рад на дволисту „Хоћу да хоћу“

На крају овог часа ученици треба да закључе да није тешко бити фин и да се све може кад се хоће. Осим тога треба да се припреме за рад на новим текстовима у којима ће упознати и препознати ликове који хоће да хоће, али и оне који хоће да неће.

Радам се може постићи углед међу људима, а да и не говоримо да рад доноси унутрашње задовољство и срећу која вриједи више од свих награда и признања људских.

Предлажемо следеће активности:

1. наставник/наставница предлаже ученицима/ученицама да пронађу, прочитају и препишу наслов најављене цјелине;
2. води разговор о значењу изреке „ИМА ЗЛАТНЕ РУКЕ“ и синтагме ХОЋУ ДА ХОЋУ;
3. чита наведене стихове и објашњава њихово значење;
4. подијели ученике/ученице у групе, па захтијева да свака група пантомимом представи једно занимање;
5. наводи ученике/ученице да понове да су пословице кратке и сажете изреке о ономе што су људи доживјели и сазнали, да се у свакој пословици налази поука или савјет и позива их да допуне и објасне значење наведених пословица о раду;
6. предлаже ученицима/ученицама да наведу што више имена људи у чијем саставу се налази ријеч **рад**;
7. пита ученике/ученице на који начин мисле да остваре своје циљеве: радом, маштом, или и једним и другим;
8. каже да успјех људима доноси лијепе емоције, а затим их позива да наведу те емоције; иницира разговор о успјеху и како га ко доживљава;
9. позива ученике/ученице да у току рада на текстовима из ове цјелине дописују своје пословице о раду које знају или су их пронашли у књигама.

Ученици доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици развијају способност читања умјетничких текстова

Народна прича: „**Седам прUTOва**“

Циљеви:

Ученици се оспособљавају да:

- уочавају књижевне ликове;
- разумију оне мотиве који одређују понашање књижевних ликова које знају из сопственог искуства;
- развијају способност писменог обликовања приче, тј. текста који је ограничен законитостима стварног живота;
- развијају способност изражавања.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 52 и одговоре на 1. питање;	- Износе своје мишљење;
- води разговор: Како ти рјешаваш проблем? Ко се све сукобљава? Како избјегавате неспоразуме?	- учествују у разговору;
- Саопштава ученицима/ама да ће прочитати причу у којој је описан живот у једној породици и начин на који отац покушава да укаже на проблем;	- слушају;
- записује наслов приче на табли;	
- изражајно чита причу;	- слушају читање (причање) наставника/наставнице;
- поставља питање: Што отац тражи од синова?	- одговарају на питање;
- задаје ученицима/ученицама да ураде 2. задатак;	- настављају започету пословицу;
- предлаже ученицима/ученицама да прочитају причу и уоче цјелине;	- читају причу и уочавају цјелине;
- задаје ученицима/ученицама да ураде 3. задатак у Уџбенику на стр. 53;	- раде 3. задатак;
- тражи од ученика/ученица да прочитају прву цјелину наглас;	- читају прву цјелину;
- поставља питања: нпр. Колико је отац имао синова? Какви су били? Што се због тога догодило? Како су на то гледали комшије? Како су комшије поступали? Какво мишљење о синовима има народни приповједач?	- одговарају на питања;

- задаје ученицима/ученицама да прочитају другу цјелину наглас; - читају другу цјелину;
- поставља питања: нпр. Како је отац доживио свађу синова? Што је отац урадио? Шта су синови покушали? Што се догодило? - одговарају на питања;
- даје сноп прUTOва једном ученику/ученици и тражи да их преломи; - покушава да преломи сноп;
- тражи од ученика/ученица да прочитају трећу цјелину наглас; - читају трећу цјелину;
- поставља питања: нпр. Што је отац урадио? На који начин је доказао вриједност слоге и заједништва? У чему је, дакле, чврстина прUTOва? Како су синови поступили? Што су рекли? - учествују у разговору и слушају објашњења наставника/наставнице;
- развезује сноп и тражи од једног ученика/ученице да их преломи; - ломи прUTOве;
- тражи од ученика/ученица да прочитају четврту цјелину наглас; - читају четврту цјелину;
- какав савјет је отац дао синовима? - одговарају на питање;
- подстиче ученике/ученице да уочавају значај заједништва; нпр. Осим људи, и биљке и животиње теже заједништву. На ком мјесту си видио да дрвеће расте у групи? Када птице лете у јату и зашто? Како треба организовати живот у заједници? - учествују у разговору;
- упућује ученике/ученице да ураде 4. задатак у Уџбенику, стр.53; - раде 4. задатак;
- задаје ученицима да ураде 5. задатак у Уџбенику стр.53; - раде 5. задатак;
- што је порука приче? - износе своје мишљење;
- захтијева од ученика/ученица да препричају причу; - препричавају причу;
- организује рад на Наставном листићу из Приручника; - рјешавају задатке из Наставног листића;
- анализира рад ученика/ученица и даје повратну информацију путем графофолије. - провјеравају свој рад.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања и слушања поетских
текстова

Велимир Милошевић: „Дјеца су војска најјача“

Циљеви:

- ученици развијају осећај за звучност језика;
- ученици развијају способност слушања умјетничког текста;
- развијају способност интерпретације поетских текстова;
- усвајају и користе нове ријечи и изразе.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на страни 54 ураде задатак и ријечи упишу на одговарајуће линије;	- Граде ријечи, пишу их и откривају наслов пјесме;
- саопштава ученицима/ама да ће им прочитати пјесму Велимира Милошевића „Дјеца су војска најјача“;	- слушају излагање наставника/наставнице;
- записује наслов пјесме и име аутора на табли;	- записују наслов пјесме и име аутора у свеске;
- изражајно чита пјесму;	- слушају наставниково/наставничкино читање;
- прави кратку паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- провјерава доживљај пјесме: О коме пјесник пјева?	- одговарају на питање;
- позива ученике/ученице да прочитају пјесму у цјелини, уоче непознате ријечи и пронађу њихово објашњење на крају Уџбеника;	- читају пјесму и траже објашњења за непознате ријечи;
- задаје ученицима/ама да ураде 1. задатак;	- раде 1. задатак;
- предлаже ученицима/ама да још једном прочитају прву строфу;	- читају прву строфу;
- поставља питања: С киме пјесник упоређује Сунце, сијаче, пјеваче и ђецу/дјецу? Зашто?	- одговарају на питања;
- упућује их да ураде 2. задатак;	- раде 2. задатак;
- наставља разговор: Што мислите у чему је снага најмлађих? Чиме су они наоружани?	- учествују у разговору;
- тражи од ученика/ученица да ураде 3. задатак;	- раде 3. задатак;
- наставља разговор о садржају пјесме: Какав закључак изводи пјесник?	- одговарају на питање а затим раде 4. задатак;
- предлаже ученицима/ученицама да још једном прочитају другу строфу;	- читају другу строфу;

- тражи од ученика/ученица да протумаче стихове: „Зрно по зрно погача. Камен по камен палача.“ - тумаче стихове;
- Поставља питање: Како се прави погача? Како настаје кућа? - одговарају на питања;
- тражи од ученика/ученица да уоче разлику између **штедљивости** и **шкртости**; (Штедљивост је за разлику од шкртости врлина. Помоћу штедње испуњавамо своје жеље.) - уочавају разлику између штедљивости и шкртости и раде 6. задатак;
- указује ученицима/ама да приликом штедње треба да буду стрпљиви и дисциплиновани; **(Свјетски дан штедње обиљежава се 31. октобра.)**
- Наставља разговор: Како ви рјешавате задатке? Да ли уредно извршавате своје обавезе? Како ћете остварити своје циљеве? - раде 7. задатак;
- задаје ученицима/ученицама да науче пјесму напамет; - уче пјесму напамет;
- предлаже ученицима/ученицама да пјевају научену пјесму (прво један ученик/ученица, затим, у пару, па онда један ред и на крају сви). - пјевају пјесму.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Ђорђина Радивојевић: „Циркуске вјештине“

Циљеви:

- препознају главне ликове;
- упоређују карактеристике књижевности и позоришта;
- непосредно послуже читања или гледања представе, изражавају своје разумијевање текста;
- развијају способност интерпретације драмских текстова.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 56, прочитају што су њихови вршњаци рекли о циркусу и напишу своје виђење циркуса; - саопштава ученицима/ученицама да ће им прочитати текст „Циркуске вјештине“ Ђорђине Радивојевић; - чита текст у цјелини; - захтијева да бољи читачи прочитају текст по улогама; - упућује ученике/ученице да уоче да је овај текст написан у облику разговора два лица; - питањима усмјерава ученике/ученице да схвате да су овако написани текстови намијењени за извођење на позорници; - поставља питања: Ко су лица у овом играказу? Како се зову умјетници који играју (тумаче) ове улоге и наступају на сцени? - тражи од ученика/ученица да ураде 2. задатак на стр. 58 у Уџбенику; - помаже ученицима/ама да примијете да је овај текст састављен од дјелова које говори Зоран и дјелова које говори Мићо; - поставља питање: Како се зове дио текста који говори један глумац?	- Читају, коментаришу, пишу; - слушају читање наставника/наставнице; - читају текст по улогама; - изводе закључак да се разговор два лица зове дијалог; - учествују у разговору; - одговарају на питања; - раде 2. задатак; - закључују да се дио текста који говори један глумац, зове улога;

- усмјерава разговор о садржају приче: Чијим се особинама подсмјехује Мићо? - одговарају на питање ;
- задаје ученицима/ама да ураде 3. и 4. задатак; - раде 3. и 4. задатак;
- наставља разговор и захтијева да размисле о 5. задатку; - учествују у разговору;
- поставља питање: Чијим се особинама подсмјехује Зоран? - одговарају на питање ;
- упућује ученике/ученице да ураде 7. задатак; - раде 7. задатак;
- тражи од ученика/ученица да уоче које особине имају дјечаци из овог текста; - износе своја размишљања о особинама дјечака;
- задаје ученицима/ама да ураде 8. задатак; - откривају заједничку особину четворице дјечака и уочавају разлику у испољавању исте;
- позива ученике/ученице да погледају илустрацију испод текста и анализирају је; - посматрају, анализирају;
- даје ученицима информације о циркусу; - учествују у разговору и слушају објашњења наставника/наставнице;
- позива ученике/ученице да ураде плакат; - праве плакат;
- организује читање текста по улогама; - читају текст по улогама;
- предлаже да науче улоге и изведу овај игроказ у разреду. - глуме.

Запажање наставника/наставнице:

A large rectangular area defined by a dotted border, intended for the teacher's observations.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

А. Шопенхауер: „Лијепо понашање“

Циљеви:

- развијају способност разумијевања узрочно-последничког редосљеда литерарних мотива;
- развијају способност изражавања текстуалне стварности;
- сагледавају текстуалну стварност из перспективе свог искуства.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 60 и позива их на рад првог задатка;	- слиједе упутства наставника/наставнице и раде 1. задатак;
- предлаже ученицима/ама да ураде 2. задатак како би одредили наслов приче;	- раде задатак и пишу наслов текста;
- чита текст у цјелини;	- слушају читање наставника/наставнице;
- прави кратку паузу, ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- позива боље читаче да читају текст;	- док један ученик/ученица чита, остали прате;
- води разговор о садржају текста: О коме се говори у овој причи? На кога се мисли? Када бодљикава прасад леже заједно? Зашто?	- учествују у разговору о садржају текста;
- позива ученике/ученице да подијеле текст на цјелине и да ураде 3. задатак;	- дијеле текст на цјелине и раде 3. задатак;
- предлаже да ураде 4. задатак и позива их да сваки одговор поткријепе чињеницама из текста;	- раде 4. задатак, упоредо тражећи одговарајуће чињенице из текста;
- тражи од ученика/ученица да ураде 5. задатак;	- раде 5. задатак;
- предлаже да ураде 6. задатак у Уџбенику и подстиче их да при томе коментаришу одговарајуће ситуације из свог живота;	- раде 6. задатак и коментаришу своја одговарајућа искуства;
- позива ученике/ученице да ураде 7. задатак;	- раде 7. задатак;
- чита причу „Ексери у огради“ и подстиче их да разговарају о томе да ли су они некада некога повриједили, како су неспоразум тада доживјели а што сада о њему мисле?	- слушају причу и разговарају о својим искуствима;

- започне разговор о добрим дјелима које једни другима чинимо и пита: Када си посљедњи пут учинио/учинила нешто стварно лијепо за некога? Да ли си имао/имала разлог да то учиниш за ту особу? Да ли си очекивао/очекивала да она заузврат учини нешто за тебе? Да ли је неко за тебе учинио нешто стварно лијепо? Да ли си чуо/чула да је неко неком учинио нешто лијепо? Које емоције побуђују добра дјела?

- учествују у разговору;

- показује **сандуче за добра дјела** (може послужити претходно украшена кутија од ципела) и замоли ученике/ученице да од данас пишу кратке поруке о својим и туђим добрим дјелима и да те поруке убацују у сандуче. Објасни да једном седмично или чешће могу читати поруке које пристижу.

- пишу кратке поруке о својим и туђим добрим дјелима и убацују их у **сандуче за добра дјела**.

Запажање наставника/наставнице:

.....

Рад на дволисту „Сунце тражи своју слику“

Потребне увећане слике из Уџбеника, стр. 62 и 63 („Огледалце“, „Јесење вече“, „Кестени“, „Сунчев пјевач“ и „Нико не може“), за сваку групу по једна слика.

Рад на овом дволисту може почети након обраде свих текстова из ове цјелине – као систематизација теме.

Наставник/наставница овај час може почети загонетком **„Цијелом свијету један тањир доста“**. Ученици/ученице дају своје одгонетке и заједнички објашњавају.

Упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 62 и посматрају илустрацију. Предлаже им да допуне започету реченицу – **Чист као...** Подстиче их и помаже да ово народно поређење доведу у везу са пословицом – „И Сунце пролази кроз каљава мјеста, али се не окаља.“

Наставник/наставница истиче значај Сунца, извора живота. Захваљујући њему травке расту, дрвеће се разлистава, инсекти врве, бубице мигоље, цвијеће цвјета и мирише...

Наводи их да објасне наслов и илустрацију ове цјелине питањима: Ко ме се смијешу Сунце? Ко ме дарезљиво пружа зраке? Што се налази на Сунчевом зраку? Што се огледа на тој слици? Ко је творац сваке слике у природи и ко даје широку лепезу љепоте и раскоши?

Наставник/наставница може припремити велики пано у одјељењу на коме је – **Наше Сунце у нашој учионици, једно Сунце за све нас.**

Наставник/наставница формира групе и дијели свакој групи по једну увећану слику на којој је представљен текст из цјелине:

1. група: слика „Огледалце“;
2. група: слика „Јесење вече“;
3. група: слика „Кестен“;
4. група: слика „Сунчев пјевач“;
5. група: слика „Нико не може“;
6. група - добија празан папир А4 формата, на коме сваки члан у групи представља цртежом своју драгу слику из природе (своју кућу на селу, поток, омиљено дрво, свог љубимца, ливаду...). Тако настаје заједничка слика.

- свака група nastupa пред одјељењем и представља своју слику (причом, рецитацијом, глумом, ритмиком, пантомимом), по жељи и договору са члановима групе;
- своју слику група лијепи на одјељенски пано, на зраку нашег Сунца и испод слике пишу наслов текста;
- на зраку Сунца који „истиче“ љепоту залијепљене слике можемо написати лијеп придјев на слово С – група смишља придјев и пише на свом зраку. Свака група понавља овај поступак;
- 6. група износи свој заједнички цртеж – демонстрира, представља, лијепи на пано и пише свој придјев.

Након завршетка групног рада, ученици/ученице у Уџбенику на дволисту довршавају рад (илуструју текстове у назначеном простору, пишу име текста испод сваке слике и раде 2. задатак).

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања и слушања поетских
текстова

Федерико Гарсија Лорка: „Јесење вече“

Циљеви:

- оспособљавају се да разумијевање тематике изражавају стваралачким надограђивањем пјесме;
- разумију текстуалну стварност и развијају способност њеног представљања на нелитераран начин.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 64 и ријеше Ведранов задатак;	- Пишу своје асоцијације уз ријеч јесен;
- прати рад ученика/ученица и бира занимљиве одговоре;	- износе разлоге због којих су те ријечи написали;
- тражи од ученика/ученица да коментаришу свој одговор;	- слушају излагање наставника/наставница;
- саопштава ученицима/ама да ће им прочитати пјесму „Јесење вече“ Ф. Г. Лорке;	- записују наслов пјесме и име аутора у свеске;
- записује наслов пјесме и име аутора на табли;	- слушају интерпретативно читање;
- изражајно чита пјесму;	- спонтано реагују;
- прави кратку паузу ради сређивања утисака;	- одговарају на питање;
- провјерава доживљај пјесме: О чему пјесник пјева?	- читају пјесму и траже објашњења за непознате ријечи;
- позива ученике/ученице да прочитају пјесму у цјелини, уоче непознате ријечи и пронађу њихово објашњење на крају Уџбеника;	- уочавају и илуструју пјесничке слике;
- упућује ученике/ученице да уоче пјесничке слике и да их ликовно представе;	- читају прва два стиха;
- предлаже да још једном прочитају прва два стиха пјесме;	- одговарају на питање;
- поставља питање: Како то јесење вече може у студ да се обуче?	- раде 3. задатак;
- тражи од ученика/ученица да те стихове кажу својим ријечима;	

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Григор Витез: „Огледалце“

Циљеви:

- ученици/ученице развијају способност интерпретације умјетничких текстова;
- представљају књижевне ликове и при томе узимају у обзир податке из текста;
- разумију мотиве који одређују понашање књижевних ликова;
- развијају способност идентификације са књижевним ликом.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Упућује ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 66 и одговоре на Ведраново питање;	- Одговарају на питање;
- саопштава ученицима да ће прочитати причу Григора Витеза: „Огледалце“;	- слушају наставниково/наставничино излагање;
- записује наслов текста и име аутора на табли;	- записују наслов текста и име аутора у свеске;
- чита текст у цјелини;	- прате наставниково/наставничино читање;
- прави паузу ради сређивања утисака;	- спонтано реагују;
- поставља питање: Када и на ком мјесту се дешава радња приче?	- одговарају на питање;
- предлаже ученицима/ученицама да свако за себе још једном прочита текст и обрати пажњу на непознате ријечи;	- тихо читају и подвлаче непознате ријечи;
- упућује ученике/ученице да објашњење за непознате ријечи потраже на крају Уџбеника;	- усвајају нове ријечи;
- поставља неколико питања ради кратке анализе садржаја текста: На ком мјесту је лежало огледалце?	- одговарају на питање;
- предлаже ученицима/ученицама да ураде 1. задатак у Уџбенику;	- раде 1. задатак;
- наставља разговор: Ко га је први нашао? Чије би оно могло бити?	- одговарају на питања;
- позива ученике/ученице да ураде 2. задатак;	- раде 2. задатак;

- наставља разговор: Које животиње су се огледале у њему? Што су животиње мислиле? - одговарају на питања;
- позива ученике/ученице да у тексту пронађу и уоче разлоге због којих су зец, вјeverица, сојка и медо жељели да задрже огледало; - раде 3. задатак;
- предлаже да ураде 3. задатак;
- наставља разговор: Зашто се животиње свађају? - раде 4. задатак и образлажу свој одговор;
- наставља разговор: Ко је огледало понио кући? Ко се није препознао у огледалу? - учествују у разговору;
- Зашто се отац медо и његови младунци нијесу препознали у огледалу?
- задаје ученицима/ама да ураде 5. и 6. задатак из Уџбеника; - раде 5. и 6. задатак;
- тражи од ученика/ученица да нацртају свој лик у огледалу и у раму напишу по чему би препознали да је то њихов лик; - раде 7. задатак;
- тражи од ученика/ученица да прочитају причу у цјелини и укратко напишу ток догађаја - ураде 8. задатак; - тихо читају и уочавају ток догађаја;
- упућује ученике/ученице да ураде 9. задатак; - бирају наслов и образлажу свој избор;
- питањима усмјерава ученике/ученице да кажу своја размишљања о завршетку приче; - казују своја размишљања и раде 10. задатак;
- позива ученике/ученице да коментаришу медов однос према нејакима; - износе своје мишљење о медовом односу према нејакима;
- поставља питање: Ко ме би ти дао/дала огледало? Зашто? - раде 12. задатак;
- даје упутства за препричавање приче по плану. - препричавају причу по плану.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања и слушања поетских текстова

Луко Паљетак: „Кестени“

Циљеви:

- ученици/ученице разумију и користе појам умјетничка пјесма;
- уочавају графичку обликованост поетског текста;
- развијају асоцијативне способности;
- развијају способност стварања текста на нелитераран начин.

Потребан текст „Кестен“, дат на крају 70. стране Приручника.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 70 и у осмосмјерци пронађу дате ријечи, а затим их тачно разврстају и препишу на одговарајуће линије; - тражи од ученика/ученица да објасне шта чува љуска, а шта оклоп (нпр. шкољка – бисер); - ако је у могућности наставник/наставница може донијети разне плодове који имају љуску (орех, бадем, љешник, кестен) и тражити од ученика/ученица да дланом њежно додирују и описују површину плода (глатка, наборана, бодљикава...); - пита ученике/ученице како се другачије може назвати кестен (коштањ); - предлаже ученицима/ученицама да прочитају текст о кестену дат на крају Приручника; - чита пјесму „Кестени“; - упућује ученике/ученице да подвуку мање познате ријечи и потраже њихово објашњење на крају Уџбеника; - позива неколико ученика/ученица да гласно и изражајно прочитају пјесму; - предлаже да погледају илустрацију у Уџбенику и задрже пажњу на кестеновима; - поставља подстицајна питања: На који начин падају кестенови (како падају кестенови из другог, трећег, четвртог и петог стиха)? - упућује ученике/ученице на рад 2. задатка;	- Траже одговарајуће ријечи, а затим их преписују – раде 1. задатак; - објашњавају; - одговарају на питање; - слушају читање наставника/наставнице, а потом причају шта су запамтили; - слушају изражајно читање пјесме; - траже мање познате ријечи; - читају или слушају читање друга/другарице; - посматрају илустрацију; - одговарају на питања, описују кестенове; - дају своје асоцијације;

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Бранко Ћопић: „Сунчев пјевач“

Циљеви:

- на основу логичког слиједа, претпостављају наставак приче и говорно изражавају своја очекивања;
- замишљају мјесто дешавања радње повезујући текст са просторима које познају из свог искуства;
- упоређују догађаје и ликове из приче са догађајима и ликовима из реалног живота;
- развијају способност писменог стварања и интерпретирања приче.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да ријеше укрштеницу на стр. 72 Уџбеника, а затим да напишу наслов приче који ће открити када правилно ријеше укрштеницу;	- Рјешавају укрштеницу и записују наслов приче;
- упути ученике/ученице да кратко погледају и прокоментаришу илустрације;	- посматрају илустрације и коментаришу их;
- предлаже ученицима/ама да одговоре на питање из Уџбеника;	- усмено одговарају на питање;
- позове ученике/ученице да се удобно смјесте, и каже да ће им читати причу о два шумских становницима који су потпуно различити – један стално пјева, а други стално гунђа;	- припремају се за пажљиво слушање најављене приче;
- чита причу све до мјеста на коме је она прекинута у Уџбенику;	- слушају интерпретативно читање наставника/наставнице;
- прави кратку емоционалну паузу;	- спонтано реагују;
- предлаже да самостално наставе причу и подстиче их питањима: Да ли је киша дуго и јако падала? Да ли су се оствариле црне хрчкове слутње? Да ли су све животиње преживјеле?	- смишљају завршетак приче и причају своју замисао пред одјељењем;
- позива ученике/ученице да прочитају наставак приче који им дијели (копиран из Приручника);	- лијепе наставак приче у Уџбенику и читају га;

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања и слушања поетских текстова

Војислав Вулановић: „Нико не може“

Циљеви:

- Ученици/ученице разумију и користе појам умјетничка пјесма;
- разумијевање тематике изражавају прихватањем поруке и стваралачким надограђивањем пјесме;
- оспособљавају се да стварају и интерпретирају писане поетске текстове;
- препознају риму као звучни облик.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Предлаже ученицима/ама да испричају нешто необично и чудно (оно што се дешава у снови-ма, цртаним филмовима, машти);	- Причају, имитирају и користе посебан начин (тон говора);
- упути ученике/ученице да ураде 1. задатак у Уџбенику, стр. 78;	- допуњавају започету реченицу;
- чита пјесму у цјелини;	- слушају;
- позива ученике/ученице да читају наглас;	- изражајно читају;
- тражи од ученика да објасне појам умјетничка пјесма;	- учествују у разговору;
- води кратак разговор о тексту: Зашто се пјесма зове „Нико не може“? Што значи „ставити длан на уста прољећу“? Како прољеће путује свијетом? Да ли је у пјесми изражена срећа или туга зато што „нико не може...“?	- учествују у разговору;
- предлаже ученицима/ученицама да ураде 2. задатак;	- прво читају, а затим записују ријечи;
- подстиче их да још једном прочитају пјесму и ураде 3. задатак;	- раде 3. задатак;
- подстиче их да размишљају како прољеће утиче на љепоту свијета;	- дају своје приједлоге и раде 4. задатак;
- тражи од ученика/ученица да подвлаче ријечи које се римују;	- подвлаче ријечи које се римују;
- подстиче их да размишљају што би урадили да свијет буде љепши;	- дају своје приједлоге и раде 5. задатак;
- предлаже ученицима/ученицама да пробају да саставе пјесму. Ученици могу радити у пару;	- смишљају стихове и ако желе читају пред одјељењем.
- обилази ученике/ученице и бодри их;	
- најуспјелији пјеснички покушај чита гласно и записује на табли.	

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања и слушања поетских текстова

Бранко Бањевић: „Бока“

Циљеви:

- ученици/ученице разумију и користе појам пјесма;
- користе и разумију појам пјесник;
- уочавају специфичност језика пјесме;
- препознају и доживљавају мелодичност пјесме приликом слушања интерпретативнога читања (наставник/наставница, звучна читанка);
- током слушања развијају асоцијативне способности.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Сугерише разговор на тему Море, тако што започне реченицу: „Кад кажем МОРЕ, то ме наводи да помислим на...“; - позива ученике да отворе Уџбенике на стр. 80 и да раде уводни задатак; - разјасни значење наслова пјесме, записује наслов и име пјесника на табли; - чита пјесму у цјелини; - прави паузу ради сређивања утисака; - провјерава доживљај пјесме: О чему пјесник пише? - позива ученике да прочитају пјесму у цјелини, уоче непознате ријечи и пронађу њихово значење на крају Уџбеника; - предлаже да проналазе риме и да их изговарају у пару (запазили - били, модрикасте – расте, висину – дубину...); - позива ученике да граде нове ријечи као што је започето у Уџбенику, стр.80; - упућује ученике да уоче описе изражене пјесничким језиком у свакој строфи; - позива ученике да раде задатак у Уџбенику (представити сликом 2. и 3. строфу пјесме); - упућује ученике да раде сљедећи задатак из Уџбеника; - позива ученике да систематизују разговор о пјесми: Каква је природа поред мора у Боки? - предлаже да одговоре на посљедње питање из Уџбеника.	- Учествују у разговору и износе своје мисли на тему МОРЕ (износе своја искуства, причају о искуствима других, описују море, ...); - упоређују море и небо; - прате наставничково објашњење и преписују запис са табле; - прате наставничково читање; - спонтано реагују; - једном реченицом изражавају тему пјесме; - читају пјесму и траже значење ријечи МОДРИКАСТ и ТЕМЕЉ; - уочавају риме и преписују их у пару; - раде задатак у Уџбенику – граде нове ријечи; - уочавају описе и коментаришу их; - раде задатак у Уџбенику: представљају 2. и 3. строфу сликом; - тумаче стихове; - одговарају на питање користећи се стиховима пјесме; - одговарају на посљедње питање и описују свој крај.

Рад на дволисту „Мало јаве, мало сна“

Предлажемо да радите на овом дволисту када завршите текстове из ове цјелине - као систематизацију теме.

У уводном дијелу часа наставник/наставница организује игру пантомиме. Наставник/наставница бира ко ће пантомимом представити један лик из бајке. Приликом откривања лика мора се знати из које бајке је тај лик. Ко погоди преузима улогу пантомимичара.

Рад наставити организовањем групног рада. Потребно је формирати три групе.

I ГРУПА

1. Који ликови из бајки су вам најдражи?
2. Опишите како замишљате вјештицу. Да ли оне стварно постоје?
3. Што је лабуд (поучен својим животним искуством) могао да поручи Ведрану?

II ГРУПА

1. Вјерујете ли да постоје виле? Објасните своју тврдњу.
2. Кад бих био/била добра вила...
3. Умјесто капетана, напишите поруку за Ведрана.

III ГРУПА

1. Волите ли да читате бајке? Зашто?
2. О чему често маштате?
3. Како се можемо захвалити Ведрану за лијепо дружење у протекле три године?

Представници група извјештавају о свом раду.

Разговор наставити анализом илустрације на стр. 82 и 83 у Уџбенику.

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају вјештину читања и слушања поетских текстова

Гвидо Тартаља: „Птице и сан“

Циљеви:

- Ученици/ученице уочавају графичку обликованост поетског текста;
- разумију и користе појам умјетничка пјесма;
- препознају основно расположење пјесме;
- разумијевање тематике изражавају прихватањем поруке и стваралачким надограђивањем пјесме.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Поставља питање – Што је најслађе на свијету? (сан)	- Дају своје одговоре;
- предлаже ученицима/ученицама да испричају свој најљепши сан и кажу какве су утиске о сну имали следећег дана;	- причају своје снове;
- позива их да отпјевају или рецитују успаванке које знају;	- пјевају, рецитују успаванке;
- подстиче ученике/ученице да понове да су успаванке пјесме које се пјевају најмлађима пред спавање да би љепше и лакше заспали;	
- упућује на рад 1. задатка на стр. 84;	- пишу своју омиљену успаванку;
- изражајно чита пјесму;	- слушају изражајно казивање наставника/наставнице;
- подстиче их да понове што је стих, строфа (китица), умјетничка пјесма, пјесник;	- одговарају;
- пита: о чему пјесник пјева у првој и другој строфи; како је дјечак расположен; ко је заслужан за његово расположење; какве су његове емоције;	- раговарају о садржају текста;
- предлаже ученицима/ученицама да правилно распореде ред ријечи у реченици и тако добију тему пјесме;	- раде 2. задатак у Уџбенику на стр. 84;

- упућује ученике/ученице на рад 3. задатка у Уџбенику; - пажљиво преписују дате ријечи;
- пита како се зову једним именом птице које пјевају; - раде 4. задатак;
- упућује их да уоче разлику у значењу различито акцентоване ријечи; - раде 5. задатак;
- упућује на рад 7. задатка; - раде 6. задатак;
- позива ученике/ученице да замисле и опишу расположење дјечака док се умива, облачи и трчи у школу; - раде 7. задатак.
- позива ученике/ученице да обрате пажњу на риму посљедње ријечи у свакој строфи; - подвлаче риму и читају;
- наводи их да уоче разлику у значењу ријечи: сањати и сањарити; - раде 8. задатак;
- наводи их да уоче доминантну емоцију дјечака (у сну и на јави);
- подстиче их да најљепшим бојама и облицима украсе јастук за слатке снове (сликом и ријечима). - раде 9. задатак.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова
Ученици/ученице развијају способност усменог изражавања,
развијају логичко мишљење и закључивање

Ханс Кристијан Андерсен: „Ружно паче“

Циљеви:

- ученици/ученице развијају способност усменог интерпретирања приче;
- замишљају мјесто дешавања радње, повезујући га са просторима које познају из свог живота;
- уочавају књижевне ликове;
- прихватају угао посматрања једног књижевног лика.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на стр. 86 и да одговоре на питања алтернативног типа која се односе на карактеристике бајке као књижевне врсте; - дијели ученицима/ама картончиће и задаје да свако напише неколико својих особина; - захтијева да ученици/ученице гласно читају, упоређују и коментаришу оно што су написали; - поставља питање:
Да ли дијете има лијепе очи зато што на некога личи или зато што га родитељи пуно мазе? - Предлаже ученицима/ученицама да прочитају биографију Х.К. Андерсена из Уџбеника и да послѣје једног читања препричају запамћено; - чита реченицу о поријеклу ружног пачета и позива ученике/ученице да прокоментаришу: „Ништа није лабуду засметало што се родио у пачјем гнијезду, само кад се излегло из лабудовог јајета.“; - понавља ученицима да су имали задатак да одгледају цртани филм „Ружно паче“ и предлаже им да у пару коментаришу своје утиске о њему; (ако постоје услови, цртани филм се може одгледати и на часу);	- Отварају Уџбеник и рјешавају питања о карактеристикама бајке као књижевне врсте; - на картончиће исписују особине особе која је, по њиховом мишљењу, лијепа; - читају, упоређују и коментаришу своја виђења љепоте, а затим закључују да је љепота релативна и да не мора увијек оно што је лијепо за неког бити лијепо за све и обратно; - бирају одговор на питање, дају примјере из свог живота и образлажу; - читају запис и препричавају га; - читају и коментаришу реченицу из бајке; - износе своје утиске о цртаном филму;

- предлаже им да нацртају једну од сцена из цртаног филма „Ружно паче“;
- чита причу у наставцима, темпом и у временском трајању које сам/сама испланира;
- што си мислио/мислила о ружном пачету?
- поставља питање: Док си слушао/слушала причу, како си доживио/доживљела ружно паче:
 - а) било ти је свеједно;
 - б) жалио/жалила си јадно ружно паче;
 - в) љутио/љутила си се на оне који су паче вријеђали;
- предлаже ученицима/ама да самостално прочитају причу и да при томе подвуку ријечи и изразе чије значење им није јасно;
- објасни значење ријечи које ученицима/ама нијесу јасне или их упути да те ријечи нађу у рјечнику на крају Уџбеника;
- поставља неколико питања о садржају приче: Када се паче родило? Зашто га нико не мази? Зашто је побјегло из пачјег дворишта? Наведи сва мјеста којима се ружно паче кретало при свом бјекству. Како се понашају други према њему? Што си пожелио/пожељела док си читао/читала о ружном понашању других према пачету? Ко има ружно понашање, а ко ружан изглед? Ко се теби мање свиђа? Зашто?
- позива ученике/ученице да заједно изврше анализу приче по моделу датом у Уџбенику на стр. 88 тако што наставник/наставница чита одломак приче, а ученици/ученице проналазе на крају Уџбеника одговарајућу илустрацију, лијепе је у за то предвиђени простор и испуњавају све што уз ту илустрацију стоји; тражи да се сваки одговор поткријепе чињеницама из текста;
- на исти начин врши даљу анализу, пратећи дати модел у Уџбенику;
- упућује ученике/ученице да систематизацију приче могу извршити тако што прате одговарајуће колоне вертикално, нпр. ако прочитају све ПОДНАСЛОВЕ, добиће скраћен садржај приче, ако прочитају колону ЛИКОВИ, добиће све ликове који се у њој јављају, итд. Или хоризонтално, гдје могу на основу једне слике испричати све што је битно у тој цјелини;
- цртају сцену из цртаног филма;
- прате читање наставника/наставнице;
- бирају одговор и спонтано реагују;
- читају причу и проналазе мање познате ријечи и изразе чије значење им није јасно;
- траже објашњења мање познатих ријечи и израза;
- одговарају на питања о садржају приче;
- слушају упутства и читање наставника/наставнице, траже и лијепе одговарајућу илустрацију и раде све што се тражи у Уџбенику;
- анализирају причу пратећи модел у Уџбенику;
- слушају упутства наставника/наставнице и систематизују причу;

- испитује до које мјере су ученици/ученице савладали причу постављајући захтјеве, нпр. прати када се и на ком мјесту врши радња, који се све ликови јављају, како се други понашају према пачету итд;
 - позива ученике/ученице да отворе Уџбеник на дволисту на страницама 90 и 91 у Уџбенику;
 - објасни да дволист треба радити паралелно упоређујући **изглед** прије с изгледом послје и закључити да он није исти; **особине** пачета прије с његовим особинама послје, при чему ће закључити да су оне исте; **поступке других** према њему прије и послје и закључити да они нијесу исти, итд;
 - позива ученике/ученице да раде на дволисту уз његову/њену помоћ по потреби или ако то ученици/ученице у одређеном тренутку затраже;
 - предлаже ученицима/ама да читају причу са задатком да пронађу и препишу реченице **а)** које описују ружно понашање ликова према пачету; **б)** које им се највише свиђају;
 - позива ученике/ученице да читају реченице које су изабрали.
- извршавају захтјеве наставника/наставнице;
 - отварају Уџбеник и кратко посматрају;
 - упоређују изглед, особине и понашање ликова од почетка до краја приче;
 - проналазе и преписују реченице;
 - читају реченице из приче које су изабрали.

Запажање наставника/наставнице:

Ученици/ученице доживљавају и тумаче умјетничке текстове
Ученици/ученице развијају способност читања умјетничких текстова

Душан Ђуришић: „**Велики капетан**“

Циљеви:

- ученици/ученице разумију и користе појам умјетничка пјесма;
- током слушања пјесме, развијају асоцијативне способности;
- распознају риму као звучни облик и по завршетку слушања понове ријечи које се римују;
- препознају основно расположење у пјесми;
- оспособљавају се да усмено стварају и интерпретирају умјетничке текстове.

Активности:

НАСТАВНИК/НАСТАВНИЦА

УЧЕНИЦИ/УЧЕНИЦЕ

- Позива ученике/ученице да учествују у активностима за развијање читачке мотивације које су дате у Уџбенику на стр. 92; - пита шта значи појам умјетничка пјесма, а по добијеном одговору чита ученицима/ученицама пјесму Душана Ђуришића „Велики капетан“; - позива неколико ученика/ученица да прочитају пјесму наглас; - поставља неколико питања о садржају пјесме, нпр.: Ко жели да буде велики капетан? Како би се звао „брод“ на коме би он заповиједао? Како ти замишљаш тај „брод“? Које жеље би дјечак себи испунио? - Позива ученике/ученице да пронађу, подвуку и препишу ријечи који се римују а затим додају неке своје; - подијели Наставни листић с краја Приручника и предлаже ученицима/ама да радећи на њему изврше анализу пјесме; - прати рад ученика/ученица и по потреби помаже, сугерише и упућује их на садржај пјесме; - објасни ученицима/ученицама да су на стр. 94 Уџбеника дате, илустративно представљене пјесничке слике, а да је њихов задатак да препознају и препишу стихове на које се те слике односе;	- Отварају Уџбеник на стр. 92 и учествују у активностима за развијање читачке мотивације; - одговарају на питање и слушају пјесму; - читају пјесму и прате; - одговарају на питања о садржају пјесме; - проналазе, подвлаче и преписују ријечи које се римују, а затим додају неке своје; - раде анализу пјесме на Наставном листићу; - слиједи упутства наставника/наставнице и раде задатке са 94. стр. Уџбеника;

Рад на дволисту „Још корак један“ систематизација

Наставник/наставница позива ученике/ученице да пажљиво посматрају дволист.

На дволисту су дати задаци који систематизују градиво Уџбеника. Ученици/ученице могу задатке рјешавати у пару, коментарисати и упоређивати, а затим изнијети рјешења пред одјељењем уз усмјеравање наставника/наставнице.

Наставник/наставница усмјерава разговор питањима: Како се зове велики школски одмор који су ђаци заслужили? Како се ријечима растају с онима које воле: Ведраном, који је успјешно с њима завршио трећи разред; с другарима; учитељем/учитељицом?

Дати приједлог ученицима да се у току распуста друже, пишу једни другима о свему што су видјели, упознали, чули, доживјели, научили.

1. Испуни укрштеницу:

			Б	А	Ј	К	А	Измишљена прича са необичним догађајима и ликовима.	
Р	И	М	А					„А моја је велика и једина жеља , да имам пријатеља ,...“	
					С	Т	И	Х	Један ред у пјесми.
	П	Ј	Е	С	Н	И	К		Онај који пише пјесме.
	С	Т	Р	О	Ф	А			Више редова у пјесми повезаних у цјелину.

Рјешење: БАСНА

Пословице:

Моја кућа, моја слобода.

Није злато све што сија.

Вриједне су руке најбоља алатка.

Јесен је богата, а зима рогата.

Нико се није научен родио.

ЧИТАЊЕ С РАЗУМИЈЕВАЊЕМ

1. Прочитај пажљиво текст.

Миленко Ратковић

ШАРЕНИ ЛЕПТИР

У породици бијелих лептира родио се чудан лептирић, безбојних крила.

Родитељи су га сажаљевали:

- Јадан наш, малишане!

Лептири су окружили свог новог друга и чудили се његовом необичном изгледу. Неко је измислио да он болује од неке опасне болести, па нико није хтио да се са њим дружи. Усамљени лептирић је дуго туговао. Цвјетови су били његови једини пријатељи. Летио је од једног до другог цвијета и тражио савјет како да обоји своја крила.

Љубичица му је рекла:

- Ја ћу ти дати плаве боје, али то ће бити мало за твоја широка крила.

Црвена мајска ружа му је понудила:

- И ја ћу ти дати мало боје.

- Ако треба бијеле, ево је! – јавила се лала.

Цвјетови разних боја обојили су по дјелић лептирових крила и он је постао шарен и раскошан.

Сви лептири су му се сада дивили, не знајући да је то онај исти лептир провидних крила.

Цвјетови су га радосно очекивали нудећи му своје слатке сокове.

Можда сте и ви, ђецо, видјели тог шареног лептира.

1. Безбојни лептир родио се у породици:

- а) жутих лептира
- б) бијелих лептира
- в) шарених лептира

2. Зашто је лептирић туговао?

3. Зашто су лептири избјегавали да се друже са безбојним лептиром?

- а) Мислили су да болује од опасне болести.
- б) Није био члан њихове породице.
- в) Није био довољно лијеп.

4. Коју боју му је поклонила љубичица:

- а) розу
- б) љубичасту
- в) плаву

5. Од кога је добио црвену боју? _____

6. Бијелу боју му је дала:

а) бијела рада

б) лала

в) висibaба

7. Мислиш ли да је лептиру било лако да обоји своја крила? Наведи један разлог да јесте или није.

8. Због чега му се на крају сви диве?

9. О лептирима сазнајеш какви су по томе што раде. Опиши какви су и наведи два примјера што они раде да би то показали.

Упутство наставнику/наставници: Ученицима/ученицама објаснити да само једном читају текст прије одговарања на питања. Зато морају бити врло пажљиви. Такође им треба рећи да је ограничено вријеме за израду теста (20 минута).

Развијају способност писменог стварања и интерпретирања прозних текстова - бајки.

РАД НА НАСТАВНОМ ЛИСТИЋУ „МОЈА БАЈКА“

Циљеви:

- развијају способност разликовања двије врсте писања: писање о реалном свијету и писање о личним свјетовима из маште;
- развијају способност усменог и писменог обликовања бајке од бајки - повезују што више познатих бајки;
- развијају способност идентификације;
- као творци измишљених прича, користе посебан начин говора (тон бајке).

Пројекат – „Одјељењска бајка“, започели смо у другом разреду. У другом разреду стварали смо заједничку, одјељењску бајку, јер ученици/ученице нијесу били описмењени да би писали своју бајку. Сада, с обзиром да су ученици/ученице савладали вјештину писања, можемо радити „Моју бајку“ индивидуално, сваки ученик/ученица да пише своју бајку. Зато предлагемо да, прије почетка рада, поновите упутства дата у Приручнику за 2. разред на 52, 53. и 54. страни.

О раду одјељењске бајке треба разговарати макар седмицу прије рада, како би се ђаци припремили за овај, за њих значајан пројекат – њихова прва „писана књига“ .

Прије рада, ученике/ученице треба припремити са више аспеката:

1. на великом одјељењском пану написати неке опште напомене о правилима доброг писања и окачити их у учионици како би их ученици свакодневно могли поновити;
Нпр. - **ПОЧЕТАК БАЈКЕ ВАМ ЈЕ ДАТ (СВЕ ЈЕ ЛИЈЕПО КАО ШТО САМО У БАЈЦИ МОЖЕ БИТИ);**
 - **ИЗМАШТАЈ ИДЕЈУ (ТЕМУ) ТВОЈЕ БАЈКЕ ;**
 - **У ТОКУ БАЈКЕ СЕ ПОЈАВЉУЈЕ ЗАО ЛИК КОЈИ СВЕ ДОВОДИ У ОПАСНОСТ;**
 - **НА КРАЈУ БАЈКЕ СВЕ СЕ ДОБРО ЗАВРШАВА;**
 - **ИСПРИЧАЈ СВОЈ ПЛАН КАД ГОД СТИГНЕШ ДРУГУ/ДРУГАРИЦИ, МАМИ, ТАТИ, УЧИТЕЉУ/УЧИТЕЉИЦИ;**
 - **ПОЧНИ СВОЈУ БАЈКУ И СМИШЉАЈ ЈЕ ДАНИМА У СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ;**
 - **ПАЗИ ДА РЕЧЕНИЦЕ БУДУ ЈАСНЕ И МЕЃУСОБНО ПОВЕЗАНЕ;**
 - **РЕЧЕНИЦЕ НЕ ПОЧИЊИ НА ИСТИ НАЧИН;**
 - **НАСЛОВ БАЈКЕ МОЖЕШ НАПИСАТИ НА ПОЧЕТКУ, А МОЖЕШ И НА КРАЈУ, КАДА СВЕ ЗАВРШИШ И ОСМИСЛИШ;**
2. одлучити на који начин ће бајку писати – као своју „књигу“, као свитак причу или...;
3. припремити потребан материјал;
Предлагемо сљедећи редосљед активности:
 - као мотивацију увести игру „ **Ко је из које бајке**“ *;
 - неколико пута, гласно прочитати правила доброг писања бајке, која су дата на пану;
 - прочитати почетак бајке* и казати да је задатак да се бајка настави;
 - казати да понове бајке које су читали, и да повезујући све те садржаје, измаштају нову, своју бајку;
 - организовати групни облик рада: сваки ученик/ученица својој групи исприча своју бајку;

- упутити ученике/ученице да на Наставном листу пишу свако своју бајку;
- позвати ученике/ученице да гласно читају своје бајке;
- задати да у року од неколико дана Ученици/ученице од своје бајке направе сликовницу или свитак причу;
- прегледати радове ученика/ученица и направити изложбу а, ако сте у могућности, можете радове ученика/ученица и компјутерски обрадити.

* ИГРА – „**Ко је из које бајке**“

Сваком ученику шапните име неког јунака из бајке. Они треба да испитују једни друге да би открили ко је из које бајке. (Нпр.: Да ли имаш вретено? Да ли носиш круну? Да ли си срео/срела неког патуљка? Имаш ли гардеробу за бал?...) Одговори могу да буду само „ДА“ или „НЕ“. Они који открију да су из исте бајке, у даљу потрагу иду заједно. На крају, наставник/наставница изговара називе једне бајке, а сви ученици/ученице који су из те бајке, прилазе му/јој. Биће изнанађења!

* Могући почетак бајке:

(наслов)

Иза седам шума и седам планина, на обали далеког мора, налазио се један велики дворец. У дворцу је живио _____ са _____.

ДЈЕЛА ЗА ЧИТАЊЕ У НАСТАВЦИМА

Циљеви:

- развијају способност читања и интересовања за умјетничка дјела
- развијају способност говора, логичког размишљања и закључивања

А. А. Милн

ВИНИ ПУ

Приче којима је успављивао свог сина, Кристофера Робина, писац А. А. Милн објединио је у књизи **Вини Пу**.

Можда ове бајковите приче буду лакосанке, не само за Кристофера Робина, него и за наше мале читаоце.

Ликови су на изглед сасвим обичне плишане играчке из дјечакове собе. Машта им удахњује душу и преноси у Стољетну шуму. У Стољетној шуми ови пријатељи (дјечак, медвјед, прасе, магаре, сова, кенгур и зец) дивно се забављају.

Медо Пу увијек чини нешто непромишљено, али ту је његов избавитељ, Кристофер Робин, да му помогне и прогласи га – **најбољим медом на свијету**.

Фабула је представљена у десет поглавља. Свако поглавље је нови доживљај, нова игра веселе дружине у којој нико није поражен.

Читање књига овакве тематике је ученицима примамљиво и доноси радост. Зато је сасвим оправдана потреба да се они поистовјете са Кристофером Робинем, да се поиграју и измаштају једну авантуру са Вини Пуом, а зна се колико сваки ученик прижељкује главну улогу – јер у реалном животу нијесу равноправни са одраслима.

Корнеј Чуковски

ДОКТОР ЈОЈБОЛИ

На страницама ове књиге налазе се приповијести о доктору Јојболију. Књига се састоји од два дијела. Оба дијела имају више поглавља која су међусобно повезана.

Доктор Јојболи је живио у кући са својом сестром Варваром. Доброћудни, скромни и племенити доктор обожавао је животиње. Познавао је говор животиња, а за њихове болести увијек је проналазио прави лијек. Животиње су га зато вољеле. Кад год би био у невољи и саме су му помагале. Позиву болесних мајмуна из Африке, доктор Јојболи се одазива, упоркос сазнању о опасностима које га вребају, чиме још једном потврђује своју хуманост. Уз помоћ пријатеља – животиња, доктор спасава и Пенту и његовог оца.

Наставник/наставница ће сам одредити кораке у интерпретацији овог дјела. Кроз дискусију ученици/ученице откривају проблеме који се јављају у књизи и начин на који их јунаци приче рјешавају. Дају морални суд и самостално реагују на литературу.

Послије читања одређеног поглавља ученици/ученице настављају рад у Радној свесци.

Овом књигом желимо код ученика/ученица побудити лијепу страну људске природе, хуманост и љубав.

RJEŠENJE:

R	O	B	I	N	Z	O	N	A	A	B
L	I	D	O	K	O	R	K	D	T	U
V	A	N	A	I	T	V	U	U	N	M
V	C	I	G	K	A	U	R	R	E	B
A	N	A	T	I	C	I	C	A	P	U
H	O	R	G	H	O	R	G	K	A	J

ВУЦИГУРАЈ

Џејмс Бери

ПЕТАР ПАН

Петар Пан је настао од доживљавања ведрине дјетињства, или више од жеље да дјетињство што дуже траје, да се не троши и не пролази. Наравно, све то је могуће једино у бајкама, сновима, машти. Управо тако и почиње ова чудна пустоловина малог Петра – дјечака који је настао од птице, или Петра - птице која је настала од дјечака. Све се догађа на граници сна и јаве, и у строго омеђеној земљи дјетињства, у коју се може привирити само уз помоћ Петра Пана.

Аутор нас упознаје са фантастичним свијетом једног кутка у природи, који се налази тако близу лондонске цивилизације а опет за многе тако далеко. Он нас приближава вилама, вилењацима, птицама, дрвећу које хода и говори, њиховом преображењу у току ноћи, али за многе од нас одраслих, понекад доста конфузно и нејасно, као да намјерно хоће да се изгубимо у том свијету непресушне маште, коју само најмлађи читаоци могу да прате и доживе. У својим, на тренутке, дубоко мисаоним казивањима, он нама одраслима упути понеку оштру критику или савјет. Нпр: одрасли, за разлику од најмлађих, могу имати **хладно срце, човјек је срећан само док ради, све се може кад се хоће**, итд.

Фабула се одвија у два дијела. Први дио се састоји из четири, а други из осам поглавља. Поглавља се надовезују једно на друго и чине јединствену садржајну цјелину. Из свих описаних пустоловина, главни лик излази непромијењен – са истим карактерним особинама као на почетку дјела. Једино што се на почетку није могао предвидјети на ком мјесту да живи, а на крају та недоумица више не постоји. Петар остаје полутан, који сваке вечери у Кенсингтонском парку узалуд чека своју Мемицу да му се придружи. Мемица је лондонска дјевојчица добра срца, храбра и маштовита, која је са Петром боравила у свијету маште, али само кратко. Враћа се радије у реалност, у топло породично гнијездо.

И Петар и Мемица су нешто добили, а нешто и изгубили. Што, просудите сами. Тек, Мемица покрај своје мајке и брата и даље машта о пустоловинама са Петром, а Петар остаје у свијету вилењака и вила, дрвећа које хода и говори. Ипак, закључујемо да је Петар Пан фантастично биће – дјечак који не жели да одрасте и који у Кенсингтонском парку проналази своје острво поријекла и снова.

Ексери у оградџ

Једном бијаше мали дјечак који је имао лошу нарав. Његов отац му је дао кесу пуну ексера и рекао му да сваки пут кад побјесни и изгуби контролу над собом, закуца један ексер у ограду.

Првог дана дјечак је закуцао 37 ексера на ограду. Током сљедећих неколико мјесеци он је научио да контролише свој бијес и број укуцаних ексера се смањивао.

Открио је да је лакше контролисати своју нарав, него закуцавати ексере у ограду.

И тако је дошао дан, да током цијелог дана није побјеснио. Он је рекао то свом оцу, али му је отац рекао да свакога дана кога буде успио да контролише своје понашање, из ограде ишчупа један ексер.

Дани су пролазили и једнога дана дјечко је био у стању да каже свом оцу да је почупао све ексере. Отац је узео сина за руку и одвео га до ограде. Отац је рекао:

„Добро си то урадио, сине мој, али погледај све те рупе у огради. Ограда више никад неће бити иста. Када у бијесу кажеш неке ствари, оне остављају ожиљак, као што су ове рупе у огради. Можеш човјека убости ножем и извући нож и послџе тог није важно колико пута кажеш да ти је жао, ране остају.“

Вербална рана је исто толико болна као физичка. Пријатељи су заиста врло ријетки драгуљи, они чине да се смијешџш, охрабрују те да успџеш у нечему, они су спремни да те саслушају, да подијеле твој бол, имају лијепе ријечи за тебе и увијек им је срце отворено за тебе.

ПРИЛОЗИ

ПИСАЊЕ ПЈЕСМЕ

Писање пјесме базиране на емоцијама

1. На парчету папира напиши: ТУЖАН, ЉУТ И СРЕЂАН. Сад на ту листу додај још много расположења која знаш. Ако ти недостају ријечи, потражи од пријатеља да ти помогне. Некад су двије или три главе паметније него једна.
2. Изабери расположења и доживљаје с листе.
3. Напиши одговоре за сљедећа питања.
 - Кад сам тако расположен/расположена?
 - Зашто сам тако расположен/расположена?
 - Какав је то доживљај?

Твоји одговори ће постати пјесма. Такође, ако желиш, можеш да је прочиташ и мало поправиш.

Што ће пјесму учинити добром?

- Ако она изражава твој искрени доживљај.
- Ако људи могу да науче нешто о теби из твоје пјесме.

НАСТАВНИ ЛИСТ 1

„Просјак и тврдица“

1. Одреди редосљед догађаја и повежи стрелицом исказе као што је започето:

а) просјак моли богаташа за мало:

___ хљеба

___ воде

___ млијека

то имају богаташи

то имају и сиромашни

то имају сви

б) богаташ одговара:

___ одлази •

___ губи се одавде •

___ немам •

• Сам сам стекао, сам ћу и трошити.

• Нераднику ни воде не треба дати.

• Ако му дам хљеба, тражиће још нешто.

НАСТАВНИ ЛИСТ 2

РАД ПО ГРУПАМА

I ГРУПА: Брани просјака:

II ГРУПА: Брани тврдицу:

III ГРУПА: Пише новински извјештај о овом догађају:

IV ГРУПА: Пише причу са истим насловом, али са другачијим крајем.

НАСТАВНИ ЛИСТ 3

„Три лептира“

1. Вријеме радње ове приче је : _____
2. Мјесто радње ове приче је: _____
3. Главни ликови приче су : _____
4. Остали ликови у овој причи су : _____
5. Какви су били лептири прије него их је снашла невоља?

6. Како се лептири понашају кад су у невољи?

7. Цвјетови су:

- а) успјели да раздвоје лептире
- б) успјели да посвађају лептире
- в) ојачали њихово пријатељство

8. О чему говори ова прича?

- а) о нераскидивом пријатељству
- б) о љепоти лептира
- в) о несташлацима лептира

9. Сисли другачији наслов приче. _____

10. Сисли поруку приче.

11. Што си ти спреман/спремна да урадиш за најбољег пријатеља?

12. Мали **лептир** зове се ЛЕПТИРИЋ. Како се именују сљедећи предмети и појаве кад су умањени:

ливада - _____ киша - _____

крило - _____ Сунце - _____

кућа - _____ облак - _____

НАСТАВНИ ЛИСТ 4

„Гавран и лисица“

- У баснама ликови могу бити:
 - само животиње
 - и животиње и биљке
- Што је требало гавран да уради, па да не буде преварен? Заокружи тачан одговор.
 - Да повјерује у лијино ласкање.
 - Да схвати да му лисица ласка да би га варала.
- Зашто народ каже: „Не вјеруј лисици ни кад је мртва“? Објасни. _____

- На кога се односи изрека: „**Не треба ријечи бројати, него мјерити**“.
- Поред изреке напиши име лика басне коме изрека одговара и објасни.

„Касна памет мачку под реп.“ _____

„Боље је умјети него имати.“ _____

„На уснама мед, а у срцу јед.“ _____

„Пустио мозак на отаву.“ _____
- Што нас је басна поучила?
 - „Ко зло мисли, зло га снађе.“
 - „Коме се мачка умиљава, она га и огребе.“
- Примијенимо басну на наш живот. Када би се могло десити оно што је испричано у басни?
 - веома давно
 - данас
 - и јуче, и данас и сјутра

НАСТАВНИ ЛИСТ 5

„Седам прUTOва“

1. Чиме те је привукла прича „Седам прUTOва“:

- а) очевом домишљатошћу, б) свађом браће.

2. Какав је однос између браће у овој причи:

- а) искрен, б) свађалачки, в) пун љубави.

3. Какав је отац по својим особинама: (прецртај нетачне дјелове одговора)

- а) брижан или безбрижан, б) забринут или незаинтересован, в) смирен или уплашен.

4. Дај имена оцу и синовима.

Отац се зове _____.

Његови синови се зову: _____

_____.

5. Напредак у кући постиже се: (прецртај нетачне дјелове одговора)

- а) слогом или свађом, б) мржњом или љубављу.

6. Која од наведених пословица не одговара овом тексту?

(Заокружи слово испред тачног одговора.)

- а) Несложна браћа, пропала кућа.
б) Ко ради, не боји се глади.
в) Тешко дому у ком слоге нема.

7. Што значи израз: „ваша слика и прилика“?

НАСТАВНИ ЛИСТ 6

„Велики капетан“

1. Ко жели да буде велики капетан?

2. „Од данас“ значи _____

3. Велики капетан жели да заповиједа:

а) на правом броду, б) у породици, в) у школи?

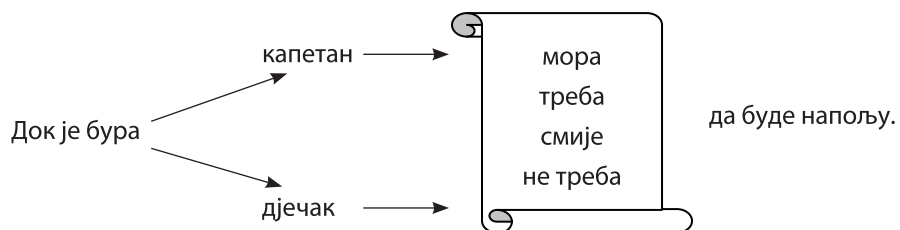
4. Зашто би се брод звао „Квин Руши“? Опиши тај „брод“.

5. Наброј, зашто се дјечак љути? (Потврди стиховима)

6. Да ли се слажеш с њим? Зашто?

7. Прочитај почетак и крај I и III строфе. Упореди, па напиши твој закључак о томе.

8. Прочитај стихове о бури на мору. Повежи линијом (). Упореди.

9. Ко су морнари на броду? _____

10. Замисли живот у „Капетановој“ породици. Упореди са својом породицом. Наведи:

Слично: _____

Различно: _____

11. Поређај ријечи на линији задовољства: казна, награда, наредба, дозвола, похвала, договор, критика.

12. Упореди пјесме „Велики капетан“ Душана Ђуришића и „Кад бих у кући владао“ Драгана Радуловића.
